

Duchovní

knihovna.

Roč. XXIII.

Číslo třetí.

P. Adolf Doss z. J.

Perla ctností.

Česky podává

Jan Zagliaferro.

V Brně 1903.

Tiskem a nákladem Papežské knihtiskárny benediktinů rajhr. v Brně.

Cena 50 hal.

P. ADOLF DOSS T. J.

PERLA CTNOSTÍ.

ČESKY PODÁVÁ

JAN TAGLIAFERRO.

V BRNĚ 1903.

TISKEM A NÁKLADEM KNIHTISKÁRNY BENEDIKTINŮ RAJHRAD.

Předmluva spisovatele k vydání čtvrtému.

Knížečka tato povstala o prázdninách nedobrovolných, které spisovateli události roku 1872 připravily. Vzdálen jsa od tolika mladíků, jichž duchovní vedení mu prozřetelnost svěřila, chtěl těmto po spáse toužícím duším i z dálky v něčem prospěti.

Byla-li knížečka tato laskavě přijata a rychle rozšířena, jest to důkazem, že mládež brzy poznává, kdo s ní dobře smýšlí, že jest přístupna slovům varujícím a povzbuzujícím, když ze srdce plynou, že i velkomyslných rozhodnutí schopna jest.

Tak nechť i nové vydání svou cestu nastoupí a prospěje duším, na jichž zachránění a utvrzení v dobrém tolik závisí.

V Římě, na slavnost sv. Aloisia 1884.

1. Čistota svící mládence.

„Svící těla tvého,“ praví Spasitel, „jest oko tvé; jest-li oko tvé prosté, všecko tělo tvé bude světlé.“ (Mat. 6, 22.) Zajisté; jistě a rádo plní tělo naše povinnosti své a s důvěrou svému cíli jde vstříc, pokud oko jest zdravé, pokud jest jasné, pokud vnímati může zevnější světlo. „Pak-li oko tvé bude nešlechtné,“ pokračuje Spasitel, „všecko tělo tvé bude tmavé“ (Mat. 6, 23.); pak se nepokojí, pak se mu stýská při každém pohybu, pak jej ohrožují tu překážky, tu propasti, tam lotři aneb divoká zvěř, tam jiná nebezpečství, kterých nepředvídá, kterým vyhnouti se nemůže.

Tvou „svíci,“ mládence, jest čistota. Ona jest svíci duše tvé. Čím dokonalejší tvoje čistota, tím světlejší tvoje duše, tím jasnější před Bohem, tím schopnější, aby se v ní odrazil obraz Nejvyššího, a světlo všeliké ctnosti se ujalo. Čistota jest, v dobrém smyslu, i svíci těla tvého;

dává mu jakous prostotu, odívá ho důstojným vděkem, jeví na něm cos nevýslovně nebeského, co zvláště vedle bídné neřesti divně se odráží.

Nediv se proto, když zamýšlím právě tuto ctnost ti předvésti a její krásu před tebou rozvinouti. Kéž by tě tak nadchnula, abys ke každému boji, ke každé oběti hotov byl, abys této perly dobyl!

Jsi-li čistým, máš všechno; nejsi-li čistým, všechno ti činiti jest, neboť se ti nedostává ničeho, nedostává se ti, co jest podstatné, znamenité, vybrané. Jsi-li čistým, zachoval-lis svou čistotu neporušenou aneb dobyl-lis jí znova „po krutém boji, pak můžeš zvolati slovy knihy Moudrosti: „Spolu pak s ní přišlo mi všechno dobré, a nesčíslná čest skrze ruce její.“ (Moudr. 7, 11.)

Když Ansgar byl ještě chlapcem, nestálá a lehká byla mysl jeho. Netušil ani vážné stránky života. První osidla se před jeho nohama strojila, svět s marností svou o přízeň jeho se ucházel. Tu Pán Bůh divným zjevením jej upozornil na blízké nebezpečí. Zdálo se mu, jak by kráčel po cestě bahnité, a z pravé i z levé strany trní a hloží na cestě vyčnívalo. Vždy trudněji po ní kráčel. Pozdvihnuv svých očí, vidí Ansgar nedaleko od stezky své stezku jinou — světlou, rovnou, bez překážek; a na ní krokem vzletným se ubírá sbor světlých postav ženských, z nichž jedna jest nad jiné jasnější. Ky. ou mu, by k nim přišel. — Ansgar vidění porozuměl. Odtud pečlivěji chránil svou nevinnost, stal se vážnějším, vystříhal

se lehkomyšlných soudruhů, i dospěl takto v onoho svatého biskupa, jež Skandinavie svým apoštolem nazývá.

Kdybys znal cenu čistoty, jak pečlivě bys o to dbal, aby svíce ta v temnost se nezměnila! Jak šťasten jsi, je-li oko srdce tvého jasné a nezkalené! Avšak — běda, když se zatemňuje!

---

2. Čistota slavená v Písmě svatém.

Nevyčerpatelné jest Písmo svaté ve chvále čistoty. Jakým nadšením dýší ku příkladu známá slova knihy Moudrosti: „O, jak krásné jest čistotné plémě v skvělosti: nesmrtelná zajisté jest památka jeho: neboť i u Boha známo jest i u lidí. Když přítomno jest, následují ho: a když se vzdálí, žádají ho, a na věky korunované slaví vítěství, dobyvši odplatu bojů neposkvrněných.“ (Moudr. 4, 1. 2.) Opravdu, nevyrovnaná krása jest v čistotě! Jak daleko se skví, jak okouzluje a poutá i oko světáka! S jakým obdivem zírají všichni na čistého, i oni, kteří nemají odvahy, jeho na světlých stezkách následovati. Jakou úctu mu projevují současníci i potomci! Vždyť jest vzorem všem, pobídkou všem! A teprv na onom světě jaká odměna jej očekává! Tu jej zdobí koruna nesmrtelná, tu mu připadne odměna, která přiměřena jest krutému boji, jež na zemi vedl.

A zas praví Písmo sv.: „Kdo miluje čistotu srdce, bude míti přítele krále.“ (Přisl. 22, 11.) Avšak krále

nejvyššího, všemocného, nejsvětějšího, nejlaskavějšího, nejbohatšího, nejštědřejšího přítelem míti — jaká přednost! Jaká dobra vzejdou z tohoto vyznamenání! Jak důvěrně budou obcovati, jak se sblíží, jak si vymění nejvroucnější city. Povězte nám, duše čisté, jak vy Boha znáte, jak On vás zná, jak vřele srdce vaše pro Boha bije a jak vy cítíte, že srdce Božské pro srdce vaše na vzájem bije. Rozprávějte o svých rozmluvách s Božskou velebností, jak se k vám snížil, aneb vlastně — jak vás povznáší ke svému srdci nejsvětějšímu, aby vás tam nechal odpočívati jako Jana miláčka, a pak ovanuté nebeskou vůní na chvíli znovu vás zpět poslal do toho slzavého údolí! —

Mládenče, zůstaň a buď přítelem krále nebeského a oželiš snadno všelikou přízeň pozemskou!

Již jako chlapec odvracel se Josef od rozpustilého dovádění svých starších bratrů. Právě proto i že na ně žaloval otci svému, nenávidí a prodávají jej. Tak se dostal jako otrok do domu bohatého Egyptana. Chvilé příkré zkoušky nastává šlechtnému mláďenci. Bídna manželka Putifarova mu nástrahy činí: jej ku hříchu svádí. Avšak Josef zanechává svůj oděv a prchá. Rozezlená žena se mstí na něm, a na její žalobu jej do vězení vrhají. Ačkoliv Josefa ve vězení více tíží děsná pomluva, než těžké okovy, přece jest Josef svoboden — neboť jest čist, jest bez viny. A brzy, snad v odměnu za nevinost v krutém boji zachovanou, mění se okovy

v korunu a roucho otrocké v purpur královský a jméno Josefovo, zářící čistotou, žije slavné v knize nad jiné svaté i v paměti všech lidí šlechetných.

Svatá ctnosti, skvělá ctnosti, oslňuj leskem svým mé oko, aby všechno pozemské, zvláště všechno nízké a smyslné připadalo mi jako černá noc!

---

3. Čistota oslavená příkladem Krista Pána.

Kde jest pravá vznešenost, opravdová laskavost, nejryzejší šlechetnost duše i těla, kdo pak by lépe věděl, než Pán Ježíš, nejčistší, nejvyšší, zároveň nejmodřejší, jenž všecky věci v jejich ceně prohlíží, jehož nic pozemského neoklame, před nímž způsob i podstata, vnitřek i zevnějšek stejně odkryty jsou? Co poutalo Syna člověka k sobě na zemi více než čistí? Či nebyla matka jeho pannou, jeho pěstoun panický Josef? — Popatr' a viz, jak se k dítkám snižuje. Uprostřed nich zdá se býti v ráji, ve své otčině nebeské, při svých poslích nebeských, při andělech. „Maličkých,“ čistých, nechává k sobě přijíti, „neboť jejich jest království nebeské.“ Hladí je, vkládá na ně ruce a žehná je. Aby nevinnost chránil, hroznou kletbu vyslovuje na pohoršitele a svůdce. Jincchy k sobě vábí, se zálibou je vyučuje a k dokonalosti povzbuzuje, a nejlepšími radami obdařuje. — Ve prospěch koho vykonal největší zázraky v knihách posvátných zapsané?

Pomni na mládence Naimského, na mladistvého Lazara, na dcerku Jairovu. — A teprv jeho láska k panickému Janovi! Jak blízkým stal se tento čistý učenník čistému Ježíši! Jakou důvěrností byl poctěn! Jej nalézáš na hoře Tábor ozářeného leskem proměnění, ve večeřadle na prsou Boha člověka, v Getsemane zříš jej jako svědka začatého boje umučení, jej, jediného, vidíš arcit' i pod křížem politého krví svého mistra přemilého. A zde — jaká to událost poučná a významná — přijímá Panic panenskou Matku Boží, stává se jejím synem, jejím ochráncem, slovem, jejím vším — na místě Ježíšově.

Uvažuj o tom jinochu. Chceš se státi miláčkem Ježíšovým? K tomu třeba jediného: buď čistým. Ani bohatství, ani rod vysoký, ani vlohy, ani krása těla, ani chvála lidská, ani sláva pozemská tě neučiní miláčkem Ježíšovým; jen jednoho třeba, a to stačí: buď čistým!

Edmund, jenž později se stal slavným arcibiskupem Kanterburským, měl velmi zbožnou matičku jménem Mabila. Vychovávala dítky své v bázni Boží a nevinności. Když Edmunda, tehdy mladičkého, s bratrem Robertem na vysoké učení do Paříže vysílala, dala oběma žíněnku, aby je na povinnost mrtvení upamatovala, a prosila je, aby toto roucho několikrát za týden nosili, „neboť,“ pravila, „v tom velikém městě a mezi tak rozpustilou mládeží kruté boje na vás čekají, a přece chci, abyste se tak čistí vrátili, jak čistí odcházíte.“ A když později šatstvo aneb jiné potřeby Edmundovi neb Robertovi

posílala, obyčejně přiložila nějaký nástroj k umrtvení. Jak stal se hodným Edmund této péče mateřské! On věděl, že čistá lilie nevinnosti trním jest ohražena. Však Edmund již v devátém roce věku svého zaslíbil Bohu věčnou čistotu. Ve všech pokušeních vzýval Marii Pannu a později tvrdil, že mu to vždy prospělo. Lehkomyslným mladíkům se vyhýbal. Když jednou, vypravuje legenda, se od soudruhů vzdálil, jichž řeči ke zlému zabíhaly, tu potkal jej líbezný chlapeček, na jehož čele plamenným písmem jméno Ježíš se skvělo. „Poněvadž těch se vzdaluješ,“ pravil zjev nebeský, „já tebe vyhledávám.“ Edmund dostal vznešená poučení a byl utvrzen ve svém předsevzetí, že mu třeba srdce i smysly čisté zachovati, nechce-li ztratiti nebeského přítele.

Kéž by i tebe, jinochu, čistota myšlenek, žádostí, řečí a skutků učinila zvláštním přítelem tvého Pána a Mistra! Svět arcit' poctívá svým přátelstvím jen ty, kteří jemu jsou podobní a zevnějšími přednostmi obdařeni; avšak Spasitel, laskavý, bohatý, štědrý, chce býti tvým přítelem — přeješ si něco většího?

---

4. Čistota slavená Otcí církevními.

Nevyčerpatelní jsou svatí otcové, církevní spisovatelé a učitelé duchovního života ve chvále čistoty. Jak skvělá jest chvála Tertullianova: „Čistota jest světlym střediskem

vší mravnosti, důstojností těl, ozdobou pohlaví; ona jest základem vší svatosti, ona připravuje půdu všemu dobru duchovnímu; jest sice řídká, a sotva kde se nalézá v nejvyšší dokonalosti a bez přerušení; avšak přece neschází na zemi, kde se jí dostává podpory příznivými vlohami přirozenými, aneb u těch, kdož dovedli sebezapíratí a přísně si počínati.“

A sv. Atanáš dí: „Vznešenou ctností je zdrženlivost, skvělou jest čistota, nade vše chvalitebným panenství. Nevýslovné bohatství čistoty! Čistoto, koruno nevadnoucí! Čistoto, chráme Boží a příbytku Ducha sv.! Čistoto, drahá perlo, která mnohým ukrytá, od nemnohých nalezena bývá! Zdrženlivosti, přítelkyně Boží — která tolik cti u svatých požíváš! Zdrženlivosti, všedním lidem záhadná a neznámá, těm však, kteříž tebe hodni jsou, veleznámá! Čistoto, kteráž trestu věčnému a peklu unikáš, nesmrtelnost tebe následuje! Zdrženlivosti, radosti proroků, slávo apoštolů! Čistoto, živote andělů, ozdobo svatých lidí! Blažen, kdo tebe má, blažen, kdo v trpělivosti a vytrvalosti tobě se zasnoubí: neboť po krátkém boji pro tebe hojnou nalezne odměnu! Blažen, kdo v tomto životě se zapíratí dovedl, neb jeho obydlím se stane věčný Jerusalema a on se svatými anděly plesaje bude se procházeti a radovati se svatými proroky a apoštoly z věčného pokoje.“

A sv. Cyprian dí: „Cudnost přivádí tělo k důstojnosti, zdobí mravy, posvěcuje pokolení. Čistotě netřeba

jiných skvostů, jest sama sobě ozdobou. Onať nás Pánu příjemnými činí a nás s Kristem co nejužší spojuje, od našich údů vzdaluje nezřízené boje divých náruživostí a přináší pokoj tělům našim. Je šťastná a činí nás šťastné.“

Necítíš, mládenče, touhy po takových státcích?

Sv. Řehoř Nazianský, jsa jinochem, měl tajuplný sen. Stály před ním dvě postavy ženské krásy předivné, z nichž jedna čistotu, druhá mírnost představovala. Hladily jinocha, jakby jejich dítkem byl, a pozvaly jej, by jich následoval. „Pojď s námi,“ pravily, „a my tě přivedeme k zářícímu trůnu nejsvětější Trojice“. Že Řehoř s nimi šel a k znamenité znalosti věcí Božských dospěl, o tom svědčí příjmení „bohoslovec“, t. j. znalce a učitele božských věcí. Tím jménem světec slavně znám jest pozdějším věkům.

Nediv se, že srdce čisté vhodnější jest věci vznešené viděti a pochopiti; vždyť nečistým sklem oko jen nedokonale vidí aneb ničeho nespatří.

---

5. Čistota sama v sobě úcty hodná.

Písmo sv. nazývá čistotu po výtce svatostí: „Tať jest zajisté vůle Boží, posvěcení vaše: abyste se zdržovali od smilství, aby jeden každý z vás uměl nádobou svou (t. j. tělem svým) vládnouti v svatosti a ve cti. Nebo

nepovolal nás Bůh k nečistotě, ale ku posvěcení.“ (1 Sol. 4, 3.)

Kdo jest čistým? Kdo celou mocí vůle své se odvrací ode všeho, co spojeno jest s nízkými, smyslnými pudy; kdo v souhlasu se svatými a moudrými záměry Tvůrce tělo duchu podřizuje; kdo obrazivost a paměť, rozum, vůli a cit, oko, ucho, ústa i ruce, slovem všecky vnitřní i zevnější smysly, z poddanosti pudů nižších vymaňuje — a pokud lze, takřka bez těla v těle žije.

Ty jsi čistým, mládenče, když nedbaje všech pobídek ke zlému, nedbaje nezaviněných vzbouření, ba nedbaje nadvlády, o niž se pokoušejí nižší chtíče člověka, zdržuješ se každého svolení, každého schválení, každého dorozumění, každého spolupůsobení — a stoje nade vším přívalem náruživosti vůkol zuřící, stojíš a k nebi strmiš jako maják nezvratný, pevný, přímý a zářící, pronikaje temnosti u nohou svých.

Myslíš, že to přesahuje síly lidské? Nikoliv! Tolik jich to dovedlo, a ty bys toho nedovedl? I ty to dovedeš, toliko za mocného přispění milosti Boží.

Když se ti to zdá býti trudným, ba i síly lidské přesahujícím, tu rozvaž vznešenost, krásu ctnosti, která nás Onomu přibližuje, jenž všecek „duchem jest“ — Bohu samému, duchu nestvořenému, nejjasnějšímu, nejčistšímu, nejsvětějšímu!

V semeništi missionářů v St. Charles v Maryland (Amerika) zemřel dne 16. prosince 1865 jinoch, jehož

skromná ctnost teprv tehdy plného uznání došla, když po jeho smrti učitelé i chovanci spozorovali mezeru v jich kruhu povstalou. Jan Kostello, narozen 4. října 1846 v Shenectady, byl od biskupa z Albany do semeniště zmíněného přijat. Již jako chlapec pozornost všech na sebe obrátil svou zbožností, svým cudným, andělským chováním. Kostello nebyl zasmušilým, ovšem miloval veselost a hry, když čas k tomu byl; každý vyhledával jeho společnost a každý rád prodléval na blízku „milého, malého svatého“, jak již tehdy jej nazývali. Nejlépe vysvítá z následujícího listu, jaký dojem zanechalo první setkání s nevinným jinochem tímto.

„O prázdninách roku 1864 potkal jsem na ulici v Albany přítele, jenž po obvyklém pozdravení na mne volal: ‚Františku! dnes jsem viděl sv. Aloysia!‘ ‚Skutečně,‘ odvětil jsem — ‚byl jsi snad v nebi?‘ ‚To právě ne,‘ zněla odpověď, ‚ale nebeská bytost se zjevila na zemi.‘ I vypravoval mi pak o Kostellovi. Kostello prodléval tehdy několik dní u svého přítele. Jelikož tento mě již dříve byl k sobě pozval, navštívil jsem jej, a brzy byl jsem představen mladému jeho hostu. Úplně jsem byl přemožen milým zjevem; tak svatý, tak pln blažené radosti a nebeského pokoje byl jeho obličej. Můj Bože, by tento den se znovu vrátil! By se opětovaly ony blažené chvíle, které jsem prožil s touto nevinnou duší! Setkal jsem se s ním při rozličných příležitostech a přiměl jsem jej, aby dlel několik dní v domě mém.

Znám mnoho kněží, rovněž i osob z různých řádů; avšak vyznati mi jest, že u žádného nenalezl jsem tak čistého a nadzemského smýšlení, jak u tohoto jinocha.“

Vidíš, jak se světlo všudy rozšiřuje? jak čistota duše často i tělesnou schránku pronikne a paprsky své vysílá do světa zevnějšího? Kdo nemiluje světla? Budiž i ty svítilnou — sobě i jiným!

---

6. Čistota vznešená v poměru k andělům.

Často nazýváme čistotu ctností andělů. Tento výraz vlastně není správný. Andělé jsou sice čistí, avšak nikoliv ctností, nýbrž svou úplně duchovní přirozeností. Pokušením těla podléhají jenom bytosti, které v těle smrtelném vedou život smrtelný. Anděl jest pouhým duchem, proto nemůže než čistým býti. „Jeho nepokouší žádná krásná podoba, žádná hudba rozmarná, žádný půvab zemský,“ praví sv. Jan Zlatoústý; nemá smyslů zevnějších, jest nadzemský. Šťastná čistota, které nelze ztratiti, poněvadž předmětu hříchu ani příčiny jeho se nedostává.

A nyní uvaž vznešenost čistoty lidské. „Žádnou jinou ctností,“ praví Kassian, „lidé se nestávají andělům podobni, jako čistotou.“ Lidé pozemským prachem přioděni, opatření smysly, jež všelikému dojmu přístupny jsou a všemu pozemskému se široce otevírají, se srdcem, ohništěm žáru a plamene, — a přece čisti, toť ctnost

vznešená nad anděly, kteří ničeho nevědí o zápasu s tělem a o odporu smyslů!

Ký div, že lidé andělští též andělských práv požívají. Snadněji pojmají věci božské, jsou přístupnější věcem nebeským, zrak jejich jest bystřejší, celé snažení čistější, jejich modlitba snadnější. A nebeští duchové, od nichž téměř za sourozence považováni bývají, zdají se s obzvláštní zálibou jim se blížit, chrání je vydatněji, svou přímlovou jim vymáhají hojnější milosti.

Rupert, syn vévody Robolava, roztomilý a nevinný chlapec, tolik se obával nebezpečí, které na dvoře jeho čistotě hrozily, že si ustanovil, jako někdy sv. Aleš, utéci a žít jako neznámý poutník na některém posvátném místě. Avšak láska ku drahé matce Bertě, která ho bolestně pohřešovala, brzy jej zpět přivedla do Bingen, i věnoval se nyní až do své předčasné smrti skutkům křesťanského milosrdenství. Toto cvičení se v lásce k bližnímu valně přispělo, že ona nebezpečí, kterých se byl tolik obával, stala se neškodnými, a jemu zároveň zabezpečila novou, vznešenou odměnu v nebi. Pověst vypravuje, že Rupert, zbožný a dobročinný chlapec, jednou na břehu Rýna na úpatí pahorku usnul. Rýn zdál se mu zářiti samými drahokamy. Na břehu stál ctihodný stařec. Sbor čilých chlapců skákal do Rýnu; stařeček je všechny omýval, a skvělejší i krásnější z řeky vystoupili. A hle, z Rýnu povznesl se přerozkošný palouk květinami nejvzácnějšími a ovocem líbezným posetý,

pravý ráj. Na tento nádherný ostrov volal stařec chlapečky, přioděl je bílými, sněžnými šaty, kázal jim, aby si hráli a na ovoci si pochutnávali. Tu prosil Rupert starce: „Pust' mne též na ostrov k milým chlapcům!“ I odvětil stařec: „Synu můj, i ty tam přijdeš, a sice brzy, tvé dobré skutky ti stavějí most na tento ostrov rajský.“ Rupert vzhlédl vzhůru a nad ostrovem zázračným klenula se duha spanilá, a na skvoucí klenbě ukázal se Ježíšek pohrávající si s beránkem. Dva andělé přiblížili se k Ježíškovi a přioděli jej šatem, jež Rupert den před tím chudému hochu byl daroval. „To mně Rupert daroval,“ řekl Ježíš k andělům, „proto jej brzy k sobě vezmu a jej též přobleču skvělým šatem nebeským.“

Jinochu, zůstaň andělem, staň se andělem! Zemí prachem pokrytou jako anděl projít, a špínou její nebyti potřísněnu, jako anděl již zde na zemi si hrát jako na pobřeží nebeském a s králem andělů prodávati — jak velebno, jak žádoucnost!

---

7. Čistota proslavená boji, kterými ji člověk zachová aneb dobude.

Snad bude jen málo lidí, kteří zvláště v mládí bez tuhých, bez dlouhých, aneb snad skoro nepřestávajících bojů svou čistotu zachovali. Zakládá se to v přirozenosti člověka, v poměrech mládeže a světa zevnějšího.

„Prachem jsi,“ zemí jsi, tělem jsi. V tobě to ustavičně kypí, nejprudčeji však v mládí. V tom se mladost podobá Vesně, že právě v této době života bouře prudčeji zuří, země vřeje se rozechřívá, výhony živěji pučí, a obyčejně i budoucnost se rozhoduje. — Chlapci, jinochovi jest všechno nové: nový život, nový svět, nové dojmy, nové požitky. K tomu škola s vlastními svými nebezpečenstvími: učitelé, spolužáci, učební předměty, pohanství, literatura; aneb pisárna, úřadovna, dílna, svůdné obcování. A co teprve svět se svými zásadami, svými příklady, svými zábavami, svými lakadly. Pak jedovaté šípy, které satař bez přestání z dobře zásobeného toulce dobývá a dobře míře raní jinochovo srdce snadno zranitelné!

Uváživ to všechno volá již svatý Jan Zlatoústý: „Znám obtíž této věci, znám prudkost těchto bojů, znám význam toho zápasu. Třeba ducha statečného a silného ducha, jenž v ošklivosti má všecko, co nízkého jest. Máš kráčet přes uhlí a nespáliti se, máš jíti mezi meči a neraniti se. Moc smyslnosti jest právě tak veliká jak moc ohně a železa. Není-li duše ozbrojena, aby i bolesti snášeti uměla, brzy zahyne. Proto nám jsou potřebny: mysl z kovu, oko vždy bdělé, vytrvalost největší, silné zdi, hradby a závory, bdělí a silní strážcové a především smýšlení nebeské. Neboť nebude-li Hospodin ostříhati města, nadarmo bdí strážný.“ (Žalm 127, 2.)

A nyní učíš si závěrek o ceně čistoty, která tak krutými boji a s tak velikými mozoly se dobývá. Byť

i byli někteří tak šťastní, že jich příroda ušetřila bojů těžkých, že dorostli ve zvláštních okolnostech, pečlivě ošetřovaní, počet jejich jest skrovný, a bez veškerého boje snad nikdo nedospěje mužného věku. Cti tedy ony hrdiny, kteří mnoho a mužně bojují. Pán jim to vysoko cení a přichystává jim — jestli setrvají — zvláštní koruny vítězné.

Ubohý, hluboko kleslý jinoch začal zoufalství se oddávati. „Nikdy nepřemohu zlého svého zvyku,“ pravil; „kolikrát jsem Bohu a svému zpovědníku sliboval, že se polepším, a znovu jsem upadl.“ A nesmělost se druží k malomyslnosti; modlitby zanechal, zpověď opouštěl a politování hodný jinoch podobal se loďce, jež, vlnám na pospas, nikým nezadržována s řekou žene. S takými myšlenkami i ještě horšími, které se samovraždou obíraly, usnul jednou večer. Ve sně viděl najednou obra před sebou státi; anděl jej vyzýval, aby proti němu bojoval. „Vzhůru! volal anděl, zápas s ním!“ Ustrašen a zoufaje odvětil jinoch: „Jak bych to mohl! Vždyť on jest obr, a já tak maličký! On mne rozdrtí.“ Avšak anděl vece: „Vzmuž se a zkus to — já ti pomohu.“ A jinoch zápasil s obrem, anděl mu pomáhal. Netrvalo dlouho, klesl obr a jinoch s přispěním anděla jej porazil úplně. Zapocen se probudil mladík a nad snem rozmýšlel. Nebyl to pokyn s hůry? Jsem sám v boji? pravil si jinoch. Zdaliž mi nebe nepřispěje, když snažně o pomoc budu prositi i odvahu a důvěru do boje přinesu? A od té chvíle

lépe se mu dařilo. Nedlouho trvalo a vítězství bylo dokonalé a trvalé. Jak blaze bylo stísněnému srdci, jak děkoval Pánu Bohu, že jej takto poučil a poučením zachránil.

Ani ty, jinochu, nikdy nesmíš zoufati v boji. Na žádného Bůh většího kříže nevkládá, než může snést; vždyť Pán Bůh je spravedlivý a dobrotivý. Čiň svou povinnost, a milosti Boží nebude se ti nedostávat.

---

8. Či tota vzácná, ale křehká nádoba.

Čistota, věru spanilá to nádoba! Vzácná jest látka; neb co jest řidší, jako cnost — zvláště u jinochů, v nichž oheň věku proti rozumu a svědomí, proti napomenutím náboženství a dobrých přátel do boje vstupuje? — Vzácná jest i podoba, neb čistotou nabývá jinoch nadzemského tvaru; vzácná jest ozdoba; neb ctnosti různé prýští o závod v duši čistého; vzácný jest obsah: čistý jest opravdovou nádobou cti, nádobou milosti a vyvolení.

Jak vzácná jest nádoba, tak křehká jest. Zde dlužno uvést slovo apoštola, že „ten poklad v nádobách hliněných máme“ (2 Kor. 4, 7.). Křehká jest: neboť Církev sv. nás učí, že v neřesti čistotě odporující vše, při čemž úplné svolení se nalézá, těžkým hříchem jest; křehká jest: neb k ničemu naše zkažená přirozenost tolik

není nakloněna jako k smyslným výstřednostem. A k tomu kluzká stezka, na níž všichni kráčíme, bouřlivý náraz světa, zlí lidé, kteří nešetříce krásy nádoby ani obsahu plného vůně nebeské, na jinocha dorážejí, jej stisňují a ohrožují; — jak velikým jest, jakou zásluhu si získá, kdo přes to vše svou nádobu neporušenou si zachová a někdy věčnému Tvůrci duší, Bohu nekonečně svatému, zachovalou odevzdá!

Opatrně proto, jinochu, velmi opatrně! Viz dobře, kam nohu svou postavíš, k sobě tlač pečlivě nádobu, vyběhej se velkému množství, vystříhej se zručně a moudře zvláště těch, jichžto zlé úmysly uhodneš, jichžto surovosti se ti jest obávati. Tvůj svatý anděl nechť tě chrání a ti přispěje v každé úzkosti!

Jak dobře věděl andělský Alois, že „tento poklad v hliněných nádobách máme!“ Odtud jeho opatrnost, jeho horlivost v modlitbě, jeho přísné pokání. Vším tím obestřel svou nevinnost jako hrází. Kolikráte probděl do půl noci kleče na kolenou, aneb když sil nestačilo, na zemi holé vyproštěn. Tak jej jednou ráno našli polozkřehlého sluhové; a když mu vychovatel výčitky činil, upokojil jej slovy, která nám připomínají slova dvanáctiletého Ježíše v chrámě: „Zdaliž jste nevěděli, že já v tom, co jest otce mého, musím býti?“ A s modlitbou, častým přijímáním svatých svátostí spojoval tělesné skutky kajicnosti, které tak přísné byly, že se divíme, jak jeho útlé tělo půst tak bezohledný a bdění tak časté a krvavé

bičování snést mohlo. Známo jest, že otec knížecí teprv po dlouholetém boji dovolil svému milovanému prvorozenci, jenž ho ve vládě nad markrabstvím měl následovati, ježž poddaní všichni vysoce ctili, vstoupiti do Tovaryšstva Ježíšova. Následující příhoda vynutila svolení světsky smýšlejícímu muži. Jednou bičoval se sv. Alois co nejkrutěji, aby nebe pohnul k vyslyšení své prosby. Sluhové kolem světnice přecházející slyší praskání bičů, a skulinou pozorují co se děje. Oznamují knížeti co viděli. Ustrnutý kníže spěchá a volá dojat: „Ustaň synu můj a šetř svého života! S Bohem vykonej svůj záměr a jdi v pokoji!“

Je tvoje nádoba neporušena? aneb leží tvůj poklad roztráštěn na zemi? Opatrněji budoucně kráče! Pozoruj sebe sama a střež se svůdců! —

---

9. Čistota — lilií.

Čistota se srovnává s lilií. Hluboká v tom pravda. Trojí vyznamenává milou tuto květinu: její štíhlý vzrůst, skvělá bělost a okouzlující vůně.

Tak stojí i čistý jinoch blíže nebi než zemi — vzpřímen, nedotknut špínou tohoto světa, milá podívaná všem, kdo jej blíže znají. Zatím blíží se po zemi bídný otrok náruživosti jak rostlina úponkovitá, nepatrná, již mimojdoucí pošlapají; nízké jest jeho smýšlení i cítění,

v nízkém hledá ukojení, posily, útěchy; nebe se odříká, neb „na horu Hospodinovu“ jen ten vystupuje, „kdo jest nevinný rukama a čistého srdce,“ jen na chvíli se ohlíží, ji využítkovati, toť snaha jeho. Onen svět, nebe, před jeho očima zmizel.

Bílá jest lilie; v skromném lesku svém se skvěje. S rozkoší spočívá oko na kalichu neposkvvrněném, jenž k nebesům se otevírá, aby přijal rajskou rosu a rajskou vůni vydával. Vybledlý, bezbarvý, pošpiněný jest nečistý, ošklivý nebesům; litují ho, opovrhují jím a štítí se ho i lidé, kteří o tom tušení mají. Tu neprospívá ani sebe krásnější oděv, ani masť vonná, ani líčidlo oslňující, ani šperky ozdobné; nejsi-li čist, nejsi krásný před Bohem; co není čisto, není slično; není krásy, kde není čist ty.

Jak libou vůni šíří lilie! Každý mimojdoucí se jí občerstvuje. Čistota voní jak kadidlo před Bohem i před lidmi. Ženich nebeský, praví Písmo sv., rád prodlévá „mezi liliemi,“ i lidé, byť i smýšleli po světsku, podivuhodně vábeni bývají nevinnými. Byli svatí, a jmenovitě o sv. Filipu Neriovi se to vykládá, kteří rozeznávali po ošklivém zápachu nebo libé vůni nečisté a čisté jinochy. Toť jest zvláštní posvěcení této ctnosti, že na ráj upomíná tato květinka v nebi vzešlá, kterou závidí andělé tomuto slzavému údolí.

Uzříš-li, jinochu, lilii jako odznak čistoty v rukou sv. Josefa, sv. Aloise; zřít-li ji vyrůstati po boku Marie

nejčistotnější aneb na oltářích jí zasvěcených — tehdy si pomysli: i já chci býti lilií, nebi k radosti, zemi k ozdobě, sobě samému k oslavě.

Jednou vraceli se chlapci podle břehu mořského z malé pouti domů; mezi nimi Pavel, později Leonhard a San Mauricio zvaný. Nic zlého netušíce přiblížili se k člunu na břehu zakotvenému, v němž seděl muž. Sotva jen chlapce uhlédl, ihned zlé zamýšlí. Vyskočiv z člunu, spěchá ke chlapcům. Než tito poznali zlé jeho záměry. Jako když jestřáb na hejno holubů náhle udeří, tak i z úst jejich křik úzkostný se vydere a oni utíkají k městečku, kam bez dechu doběhnou. Za nimi běží člověk zuřivý, hrozí, háže kamením a velí, aby zůstali státi. Než, hodné dítky nepřestávají běžeti, až bídíka daleko za sebou nechali a dospěli ke kostelíčku na konci města. Zde se vrhají před obrazem Marie Panny na kolena a děkují nejčistší mezi čistými za zachránění, volí ji za ochrankyni nejkrásnější ze všech ctností a slibují jí věčnou věrnost. S jakým uznáním, jak líbezně asi Marie na tento malý hlouček hrdinů vzhledla!

Pustý jest svět, jenž tě všude pronásleduje vábivým voláním. Pusté a násilné jsou náruživosti, ženou tě sem a tam. I pusté lidi nalezneš, kteří jen sebe hledají, tvého spasení však nikterak nedbají. Prchej, utíkej se k Marii nejčistotnější; v ruce její slož lilií, tam jest bezpečná.

---

10. Čistota perlou.

Čistota jest opravdovou perlou, drahokamem, drahocenným i milým na pohled. Cena čistoty v tom záleží, že onu zlou žádost na uzdě třímá, kterou ukrotiti ze všech nejobtížněji, a že tělo naše i duši naši přetvořuje v příbytek Boha důstojný. Činí opravdu z duše naší skvostnou svatyni, uzavřenou před světem, před zlým světem; vždyť se čistotný vzdaluje dle sil svých lákadel světa svůdného a zamítá jeho marnosti; přísný jest sám na sebe a střeží smyslů svých. Nečistý se takřka rozkládá, jak to co zprachnivělo, se rozpadá aneb jak zvětralý, zetlelý kámen se drobí, jako dirkovatý pěnivel každý dojem vssává a od světa se nechává prosáknouti. Čistý se však utužuje bázní Boží, sesiluje v duchu častým sebezapíráním a stává se pevným, jen paprskům světla přístupným démantem; stává se perlou nebeskou neznámou lidem, snad i sobě samému, tím lesklejší však před Bohem, pravým znalcem všelikého dobra.

Čistota jest perla perel. Ci snad není řídkou? Kde jsou naši Josefové egyptští? Kde naši Aloisiové, naši Kazimírové? Jsou mnozí čisté jinoši, avšak jak poměrně větší jest počet ničemných, upadlých — pravých synů marnotratných? Pravíť Písmo sv.: „Země nakažena jest od obyvatelů svých. Protož zlořečení sžíře na zemi, a pykati a zahanbí slunce.“ (Isaiáš 24, 5. 23.) Čistota — perla nade všecky perly; neb skrze ni teprve ostatní

ctnosti dostávají ceny a lesku, podobá se kameni nejdražšímu, jenž ořezán a vybroušen všem jiným ctnostem za zdroj a pramen slouží.

Tot, jinochu, jest ona perla, o níž se praví v evangeliu, že kdo ji našel, odešel a prodal všechno, co měl a koupil ji.

Bys čistotu zachoval, získal, i ty vše jiné vydej. Žádná oběť nebudiž ti veliká, žádná útrapa příkrá — nabudeš li jen této jediné perly. Jak se bude někdy skvíti jako klenot nebeský v tvé věčné koruně!

Slavným jest v dějinách církevních mladý Nicetas, mučeník za nevinnost a víru zároveň. Marně usiloval zuřivec arianský, aby zvrátil víru statečného jinocha; tu se rozmyslil a ďábelskou osnovu vymyslel. Poutají Niceta, avšak nikoliv železnými okovy — nýbrž vzácnými páskami. Ubohý jinoch, jehož odpadlictví od víry ztrátou nevinnosti připraveno býti má, musí patřiti na svědkyni, již uhájiti se nemohl, jsa přivázán. Jednak Nicetas již jest vítězem. Silně kousnův rozpoltil jazyk a chrlí jej se silným proudem krve do tváře této společnici pekla. Ona zděšena prchá a Nicetas, dvojí vítěz, ve slávě vchází do večeřadla nebeského. — Nicetas dovedl oceniti perlu čistoty.

Bys, jinochu, tomuto šlechtnému Nicetovi aspoň v tom podobným byl, bys pro perlu čistoty boj nekrvavý podstoupil, k němuž každodenně příležitost se ti naskytá!

Arciť, co není komu drahým, [za to též ničeho se neodváží. Uč se čistotu čím dál tím více ceniti, i nebude ti žádná oběť pro ni obtížná.

---

11. Čistota ovocem svaté bázně Boží.

Perla všech ctností, svatá čistota, musí v tvrdé skořápce uzavřena býti, aby zrála, ztverdla a chráněna byla od útoků drzých. Každá ctnost, předně čistota zapouští kořeny, prospívá a zachovává se bázní Boží.

Bázeň Boží jest ona svatá bojácnost, aby velebnost Boží se neurážela a nepopouzela, ona účinná hrůza, která nás učí ve chvíli těžkého pokušení s Josefem Egyptským mluvit: Kterak mohou to zlé učiniti proti Bohu svému! Onať v rozhodné chvíli nám před oči staví vážné a pravdivé obrazy trestající spravedlnosti Boží, že svolení potom odepíráme a hrozíce se propasti zející, voláme: „Raději zemřítí, nežli zhřešiti! Krátká jest rozkoš, věčná muka!“ — Ona nám ukazuje cherubína s plamenným mečem, jenž Adama a Evu zhřešivší z ráje vyhání; ona nám předvádí děsný obraz potopy vše pohlcující, ona nám ukazuje ohnivý dešť, jenž ničí Sodomu a Gomoru; onať nás staví před soudce budoucího a před námi otevírá velikou knihu života, dle níž se osud náš rozhodne; onať nám v uších dává zněti trouby soudného dne, ona před námi otevírá propast věčnou,

útrap nekonečných, a volá nám: „Stůj, — hroznost upadnutí v ruce Boha živého; a ty bys při hříchu, krátce po hříchu, bez pokání mohl zemřít — a potom —?“

O přemocná bázni Boží, ty jsi svatou uzdou, jež i nejdivočejší přirozenost krotí! Ty jsi pevným zábradlím, jež mnohé zdrželo, že do propasti pekelné sebe neuvrhli. Ty jsi tajemným, vždy hotovým prostředkem, jenž nás ve dne v noci neopouští, ať sami jsme aneb s jinými, jak ve všedních poměrech, tak v blahobytě a přepychu, a nás chrání před hadím uštknutím světa zlého. A zvláště důležitou jest bázeň Boží k zachování ctnosti, jejíž porušení se skrývá očím lidským a v nejtajnějších skrýších se dokonává.

Tato uzda nechť tvé náruživosti krotí, tato hráze nechť tě zadržuje; tento tajemný prostředek nechť svou působnost na tobě svědčí! „Bázeň Hospodinova nenávidí zlého.“ (Přisl. 8, 13.)

Žil jednou mládenec, jehož život stával se bludištěm neřestí. Napomenutí si nevšímal, hlas svědomí ohlušoval novými výstřednostmi. Jednou zašel na procházce do lesa; jsa unaven ulehl pod stromem a usnul. Tu slyší najednou hlas: „Hroznost jest upadnutí v ruce Boha živého!“ Snil? nikoho nebylo po blízku. Zároveň se mu zdálo, jakoby P. Maria při něm stála a hříchy jeho mu vyčítala. K ní, kterou kdysi za lepších dnů uctíval, obrátil se zděšen, avšak odstrašen byl hlasem volajícím: „Jak? mám činiti to, co ty? Mám býti beze změny jak

ty?“ Zabylo mu úzko. Poznovu Marii vzýval, aby mu pomohla, za něj prosila. Než — hrůzo, svatá Panna se odvrátila od něho. V tom se probudil od strachu polit. Rozmýšlel nad touto událostí, uvážil, jak si doposud s milosti Boží pohrával, která jej tolikráte k obrácení vyzývala, a konečně přece k svaté zpovědi se odhodlal. A nejen se obrátil, ale úplně službě Boží se věnoval a život svatý vedl.

Jsou chvíle těžkých pokušení, že nás zadrží jen myšlenka: já nechci do pekla; bojím se pekla! — Jenom když se zachráníš a hříchu uvaruješ!

---

12 Čistota ovocem velikomyslné lásky k Bohu.

Jak krásný jest Pán Bůh, jak milování hoden! Všecek jest světlem, a stínu není v něm. Dokonalý podstatně, má všeliké dobro v plnosti nekonečné. On jest nekonečnou moudrostí, spravedlností a svatostí; on jest všemohoucností, velikostí a velebností.

Jak dobrý jest Pán Bůh, jak štědrý, jak milostivý a milosrdný! Jakými dobrodiními nás obdařil a ještě denně nás obdařuje! Z ničeho mne stvořil, nejskvělejšími dary přirozenosti a milosti mne obdařil, drahou krví Syna Božího mne vykoupil a k členům sv. Církve vřadil. Nesčíslné prameny milosti mi otevřel a připravil, abych jich užíval. „Co jest, ježto jsem více učiniti měl

vinici své a neučinil jsem?“ (Is. 5, 4.) může Pán Bůh právem říci.

Tak veliký, tak dobrý a milování hodný Bůh by nezasloužil, abys jej navzájem miloval a z lásky k němu hříchu se vystříhal, zvláště onoho, jenž jeho bytnosti tak se přičí, poněvadž tak nízký, tak ohavný a bídný jest?

A všechna ta láska, kterou ti od věčnosti prokázal a ještě ustavičně prokazuje, nebyla by s to, aby tě přiměla k oběti, jejíž přední ovoce tobě samému prospívá, tebe ušlechťuje a povznáší k Bohu, duchu nejčistšímu.

Kéž by láska k Bohu žářem posvátným strávila veškerou lásku pozemskou v mladistvém srdci tvém! Kéž by tento oheň nadpozemský šířil se a zaujal každou žilku srdce tvého. Uschniž v něm svět i se svou žádostí, odumřiž každý nízký pud, znikniž smyslnost; vytříbeno ohněm nebeským budiž vždy srdce Tvé čistým chrámem Boha nejčistšího, jenž se rozléhá písněmi andělskými a dýše oblaky kadidla obětavého zapírání!

Agapit, patnáctiletý chlapec z rodu vznešeného, trpěl za víru smrt nejhroznější l. P. 270 Duše jeho v bojích o zachování nevinnosti naučila se oné síle ducha, která jej později učinila slavným mučenníkem Kristovým. Zajat byv na rozkaz císaře Aureliana, napřed byl hrozně bičován a pak ponechán čtyři dny bez jídla a bez pití v děsném žaláři. Potom přineseno žhavé uhlí, které mu na hlavu vložit chtěli. Agapit však to předešel, vzal uhlí a položil si je jako hořící

věnec na hlavu. Rozsápaní pochopové pověsili jej za nohy a pod ním oheň rozdělali. Opět jej nemilosrdně bičovali čtyři biřiči, kteří se vystřídali. Pak polili Agapita vřící vodou. Čelisti mu polámaný, a předhodili ho lvům. Když se ho lvové nedotkli, mečem dokonán život toho dítěte nevinného a utrápeného; a na hlavu, která právě korunu ohnivou nesla, dána věčně skvoucí koruna mučennická.

Zdá se, že Agapit ohněm lásky k Bohu, jenž v něm kázal, necitelným se stal vůči ohni, který zevnitř na něj dorážel. Máš-li, jinochu, zalíbení své v Bohu, miluješ-li, cokoli je vznešené, nadpozemské, pak ti bude všechno nízké ošklivo, a střely otrávené lásky k světu odrážeti se budou od tvého srdce osvědčeného v lásce k Bohu.

13. Čistota ovocem pečlivé pozornosti na svědomí.

Kéž bychom vždy dbali hlasu svého svědomí! Kéž bychom byli hodně uceliví. Vždyť svědomí jest hlasem Božím v nás. Zde v nejhlubších útrobách našich Bůh se ukazuje svatým, nepřítelem všeho zlého. Zde mluví, zde dává pokyny o tom, co chce a čeho nechce; odporuje, hrozí, odstrašuje — povzbuzuje, vábí, tísni.

A právě v příčině čistoty jest svědomí velmi osvěceným a dobrým učitelem. Je-li svědomí hlas Boží, Pán Bůh pak Nejčistší: jak přísně varovati bude svědomí,

jde-li o hanebnost, které čistotě Boží přímo odporují. Ano, tehdy buší srdce, tepna citelně bije, líce se červená, jest nám, jak by nás někdo chopil za rámě, aby nás zadržel. A teprve, když opravdu něco zlého spácháno bylo, pak jest pusto, srdce naše podobno se stalo komoře umrlčí, kde hlas příšerný volá: již jest po tobě, běda ti!

A právě v čistotě jest svědomí vždy výborným učitelem a vychovatelem. Vždyť se zde jedná o skryté, oku jiných nedostižné věci, že jen Všudypřítomný sám vystoupiti může jako svědek přisvědčující neb žalující, dáváje chválu neb hanu.

A teprve při probuzení vášně, která, nebyla-li poznána, nebyla-li v začátcích udusena, ponejvíce vzrůstá v děsný požár sotva uhasitelný, nesmírně mnoho na tom záleží, aby nebyl přeslyšen hlas svědomí. Kolika jinochům byla by ušetřena nekonečná poblouzení a nejtrpčí lítost, kdyby tlčení srdce nebyli přeslyšeli v oné rozhodné chvíli, ve které jejich nevinnost poražena byla.

Zachovej si vždy citlivé svědomí. Vystříhej se úzkostlivosti, ale buď přece upřímným k sobě samému. Co prospěje sebe nyní klamati, když někdy v den soudný všecko na jevo vyjde a před celým světem rozhlášeno bude? Slyšíš: — všecko!

Jistý kněz volán jednou k umírajícímu jinochu, jenž dříve u něho se zpovídal. Bohužel nezastihnul ho živého. Co mu zbylo jiného, než modliti se. Duchovní pokleknul s příbuznými u mrtvolý a poroučel co nej-

vroucněji duši zesnulého věčnému Soudci, před něhož právě povolána byla. Pomyslete si hrůzu přítomných: mrtvý aneb za mrtvého považovaný hýbá se, otevírá oči, vztýčí hlavu a volá žalostným, kosti pronikajícím hlasem: „Ach — já jsem se oklamal!“ On volá to podruhé, potřetí, klesá do podušek, už se neprobudil. „Já jsem se oklamal!“ — co chtěl tím říci? Kněz mohl to vysvětliti. Vícekráte vyslovil se v posledním čase zesnulý: jisté smyslnosti, které si mladí lidé dovolují, nemohou nikterak za tak těžké hříchy považovány býti; nikdo si z toho nic nedělá a k tomu ještě mládeži jest nemožno se všeho zdržeti. Onť se „oklamal“ chudák! Ve světle věčnosti mnohé jinak se vyjímá.

Buď k sobě upřímným jinochu! Především o čistotě se neoddávej zaviněnému klamu! Jak těžko jest bujně vzrůstlý koukol přemoci, zanedbal-li bys pučící květinu jako bylinu jedovatou poznati a odstraniti.

---

14. Čistota ovocem vytrvalé bdělosti.

Srdce naše podobá se pevnosti, která ze všech stran se obléhá. A přece nám jest ji zachovati, jinak bude zbořena, jinak se duše naše dostane do hnusné poroby. Jest nám právě tak bdělými, jak udatnými býti. Bez bdělosti není čistoty, jinochu. Kdo všecky brány svých smyslův otevře, kdo cimbuří a věže beze strážců nechá,

toho brzy hlučný jásos vítězný vniklých nepřátel poučí, že pevnost již dobytá, a jiného nezbyvá než hanba, zahynutí a otroctví.

Především střež očí; neb skrze ně ponejvíce „smrt vstupuje“. Nevčasná zvědavost, nedostatek sebeovládání, všudy se zastaviti, všecko ohlédnouti, všecko vyzvídati, nic si neodepříti — již mnohé dosud nedobyté pevnosti učinil tvrzemi nepřítelovými anebo je v ssutiny proměnil. Dejme tomu, že by dobrovolný zlý pohled nebyl ještě hříchem, jak snadno se pojí k němu zlá myšlenka, obrazivost, žádost, a tyto později dospějí k zlému skutku!

Představ si jinocha, jehož drzé oko na vše pohlednouti si dovoluje, s chtivostí i na nejsprostším utkvívá, jenž tu necudný obraz, tam vábivou postavu zrakem svým pohlcuje, jenž tancům a divadlům obcuje, které, jak se za našich dnů tak často stává, opravdovým osidlem nevinnosti jsou: a pak se taž, co je snadnější: aby tento jincch zůstal čist, aneb aby hliněná nádoba spadnouc s věže, neporušena zůstala?

Světcí věděli, co činili, když opouštěli velké tržiště světa, když na své oči, na své smysly tak přísní byli, že se nám skoro zdá, jakoby se upřílišovali v tom, co malicherným nazvati pokoušení jsme. Než oni znali křehkost lidské přirozenosti, věděli, že ve věcech čistoty útěk vítězství se rovná, že „kdo nebezpečí miluje, v něm zahyne“, že posléze před lupiči jen to bezpečno jest, co

dobře střeženo a uzavřeno jest. Kolikrát již jedna jiskra příčinou byla velkého požáru! Tak se děje se zlým pohledem a vzbuzenou skrze něj myšlenkou.

Učiň tedy, mládenče, s očima a se smysly svatou smlouvu, smlouvu ku spáse duše! Buď opatrný, počestný, mravný; buď skromný, bdělý, mužný! Raději se nakloň tak zvanému upřílišování než lehkomyšlnosti. „Moudrý bojí se a uchyluje se od zlého; ale blázen přeskakuje a doufá“, praví Písmo svaté. (Přísl. 14, 16.)

Benedikt, narozený roku 480 v Nursii z rodičů zámožných, prožil první léta svého mládí v tichosti a skrytosti venkovské. Když později do Říma přišel, aby tam navštěvoval veřejné školy, zkažené mravy toho ještě na polo pohanského města a zvláště jeho spolužáků, tou měrou dojaly čtrnáctiletého nevinného hochy, že z Říma prehl a do samoty sabinských hor se uchýlil. Zde v jeskyni žil jen modlitbě a pokání, a připravoval se, veden jsa duchem Božím, k velikému, veledůležitému povolání, které mu Bůh vykáhati chtě! — Kdo by tomu uvěřil! Římu prostopášnému Benedikt uprchnul, než zděděná zkáza naší přirozenosti doprovázela jej i do Subiaka. Nastal den, ve kterém měl rozhodnouti, zdali tělo a krev nad ním, aneb on nadále nad tělem a krví panovati má. Nečistá myšlenka mu připadla a tolik na něj dorážela, že se jedině tím zachránil, že do hustého keře trní a kopřiv vskočil a tam tak dlouho se válel, až na celém těle krvácel, a jak praví sv. Řehoř „rozkoš měně v bolest,

ranami těla odvrátil rány duše“. Od té doby byl Benedikt osvobozen od všelikého pokušení smyslné žádosti. — Opravdu sv. Benedikt mluvil ze zkušenosti, když později napsal: Ten může s důvěrou život věčný očekávati, kdo ducha zlého, pokušitele, zničil, vypudiv jej i s jeho vnuknutím hned od prahu srdce, a ještě čerstvé jeho popuzování uchopí a roztříští na skále, která jest Kristus.

Kam sahá tvé sebezapření, o mládenče? Máš své oči a vůbec smysly na uzdě, aneb od nich jako jezdec od koně stržen býváš. Učiň si násilí, buď skromný a mravný; nesčíslných, těžkých bojů si ušetříš, když budeš opatrný a sebe zapíratí umíš.

15. Čistota ovocem tuhé přísnosti.

Nepostačí nijak brániti přední hradby a brány pevnosti, i vnitřek budiž dobře obzazen, pevnost zásobena a svěřena vojevůdci osvědčenému, jenž vede kázeň a řídí hájení.

Někdy totiž povstávají pokušení, která náhle jak nepřátelé z podzemní skrýše se vynoří. Vele důležité jest, aby jim hned a co nejrozhodněji odporováno bylo. Kolik již bylo bídně přemoženo, protože ne hned anebo jen nedbale se opřeli. Nepřítel svůj prospěch pozoruje, naši slabost využítkuje, žene v před, naléhá, přemáhá nás, ovládá nás. Jak prchlivá jest přirozenost! jak snadno

se promešká rozhodná chvíle! Jak mnohý jincch leží dříve než se nadál v okovech a pláče v tmavém žaláři hříchu nad svou nerozhodností, váhavostí, zbabělostí!

Bdi též nad svým srdcem, snad celou svou osobou! Nepromiň ničeho, ani nejmenšího! Vybroušené, lesklé zrcadlo i sebe slabším dechem se zakalí. Tak tratí i čistota sebe menším povolením hříšné přirůzenosti svůj skvělý lesk a svou krásu. Necháš-li jiskru jen chvíli tlíti, spálenina zůstane, rovněž zanechává zlá náruživost při nejmenším znamení, i když jí nebylo popřáno, nás docela zničiti. — Po stezce kluzké kráčeje aneb do příkré bloubky sestupuje můžeš doufati, že nalezneš místo dle své vůle nohou svou; ale jsi-li tím jist? Srázný jest svah a slizká stezka, jak daleko tě strhne s sebou náklonnost těla, když se jí jen na chvíli oddáš? „Máme poklad ten v nádobách hliněných“ — ty to víš; nebylo by opovážливо, bezstarostně, loudavě míchat se do davu světa a dovolovati náruživostí a potáceti se na vážné dráze života?

Pročež ozbroj se, jinochu, svatou přísností proti sobě. Jsi-li pánem ve vlastním domě — nyní, když to tak obtížno jest, jak snadněji jím budeš, jsa mužem, jsa starcem.

Kazimír, zvolený král uherský, syn polského krále Kazimíra III, vyznamenával se od nejútlejšího mládí čistotou mravův a velmi přísným životem. Nic mu nebylo protivnější nežli nádhera a nevázanost dvoru. Protož

nosil vždy oděv jednoduchý, spával často na holé zemi a část nocí trávil na modlitbách, mnohdy u dveří kostelních klaněje se Nejsvětější Svátosti. Marii Panně dětinně byl oddán. Známa jest píseň marianská, která se mu připisuje, „Omni die“, „Dokud žiji, díky Marii vzdej den každý, duše má!“, jejíž opis si do hrobu vložit dal. Kazimír žil v přísné zdrženlivosti. Když mu to vytýkali a se odvážili mu pokyny dávati, které jeho přísným zásadám odporovaly, odvětil co nejrozhodněji: *malo mori, quam foedari* — raději umru, než bych čistotu ztratil. Zemřel maje 25 let smrtí svatou. Po 120 letech nalezeno tělo Kazimírovo neporušeno; i oděv byl úplně zachovalý, ačkoli hrobka velmi vlhká a rozkladu přístupná byla.

Tak oslavuje někdy Pán Bůh i po smrti perlu všech ctností na ostatcích tělesných; jaká sláva čeká duši však, která takou vládu dokázala? Bojuj dobrý boj, jinochu, se vší rozhodností, které jsi schopen! Odporuj ihned a neohroženě nepříteli, tvým heslem budiž: *malo mori, quam foedari* — čistým chci zůstat, stůj co stůj.

---

16. Čistota ovocem modlitby.

„A jakž jsem zvěděl,“ čteme v knize Moudrosti (8, 21), „že nemohu býti zdrželivým, leč by mi to Bůh dal; přistoupil jsem k Pánu a prosil jsem ho ze všech útroob svých“.

Modlitba — jak jest potřebna, abys čistým zůstal, abys čistým znovu se stal! Modlitba, pozdvižení mysli k Bohu, rozmluva s Bohem, spojuje nás s Nejčistším. Čím častěji a vroucněji se modlíme, tím blíže k Bohu přistupujeme, tím více Pán Bůh se k nám přibližuje. Což jest následkem bližších styků, třeba s lidmi? Znenáhla se stávají sobě podobnými. Pán Bůh jest duch nejčistší; není divu, že kdo v modlitbě často s ním se stýká, vždy více a více oduševňuje a nízkého a pozemského se vždy více a více zbavuje.

Než jako zřídlo milostí, jako obzvláštní podmínka přispění Božího jest modlitba k zachování anebo znovu nabytí čistoty veledůležitá. Pán Bůh chce za všechno býti prošen — tak to nařídil. Však vytrvalé modlitbě, plné víry jisté vyslyšení přislíbil. Tím pevněji na ni spoléhati můžeme, čím Bohu milejší a nám potřebnější jest to, zač prosíme. Nikdy neodpírá „ducha dobrého těm, kteří ho prosí!“ (Luk. 11, 13.) A může býti duch lepší, duch, jejž ochotněji Pán Bůh uděluje, než duch čistoty?

Chceš-li čistým zůstat, buď nejen věrným, velmi věrným v každodenních obyklých modlitbách; ale modli se často výslovně za ducha čistoty. Avšak i jinak pečliv buď, abys na Pána Boha pamatoval. Zvykni si myšlenky své občas k Bohu povznést, obnovuj dobrý úmysl, vzbuzuj lásku neb jiné zbožné myšlenky.

Především je to živá paměť všudypřítomností Boží, která nás v pokušeních před pokleskem zachovává, od hříchu odstrašuje, útěchou a silou naplňuje, k dobrému

povzbuzuje a nám i k těžkým a vznešeným věcem nadšení dává. Opravdu, před očima ctěné a tobě nakloněné osoby sotva bys spáchal něco, nad čímž bys se musel zardít, aneb co by tě před ní snížilo. Tím více lze to říci o každé i sebe menší nečistotě.

Již v šestnáctém roce poslán sv. Karel Borromejský do Pavie, aby tam práva studoval. Nesmírná zkaženost mravní se tam rozšířila. Veliké množství studentů ze všech končin se zde sebralo a ke hříchu sváděno i v síních učebních. „Sotva kdo mohl bez úhony zůstat“, praví závažný spisovatel, „ze všech stran, vždy a všude dotíráno na nově přibylé studenty.“ Přece zůstal Karel čist. Kdežto jiní čas mrhali v netečnostech, v divadlech, hernách, při hostinách, v tanci anebo v šermování, Karel studoval nebo se modlil. Zbytečného žvastání, jalových světských řečí nemohl slyšet; při dvojsmyslných, neslušných rozmluvách trpěl očividně. Na celém těle se třásl při nebezpečí, které jeho čistotě hrozilo. Vítězství jen útekem si zjednal. Též se o něm vykládá, že nástrahy mu činěné tím zmařil, že v noci vstal a z domu se vzdálil, kde mu úklady chystali.

Vidíš, co zmůže modlitba? Jak mládence očisťuje, sílí, povznáší? Modlíš se dostatečně, modlíš se dobře? Ubohý jinochu, jenž modlitby se štítíš — neb nejsi potom čist! Požehnaný, jehož k modlitbě pudí srdce, jemuž jest povinností drahou, občerstvením, potřebou; jistě jsi čist a denně čistějším budeš! —

17. Čistota ovocem svátosti pokání.

Není účinnějšího, potřebnějšího prostředku, abychom zůstali čistými, jako časté a hodné přijímání sv. svátosti pokání. Pouhým klamem bylo by, snažiti se po něčem tak těžkém bez obzvláštního přispění milosti Boží, aneb jen pouhým chtěním lidským. Milost, milost svátostní přispěti musí, ano větší díl vykonati musí a pomocník od Boha tobě přidaný tebe podporovati musí. Vyhledej si proto zkušeného zpovědníka, jemuž bys úplně důvěřoval. Odkryj před ním duši svou, ničeho nezatajuj. Oznam mu své boje, své vítězství. On nechť tě poučí o tom, co ti není jasno, pokárá, když byls neopatrný, pozdvihne, když klesáš; potěší, když jsi úzkostliv, povzbudí, když jsi bázliv. Jak oblaží duši tvou každé slovo, které Pán Bůh knězem svým tobě praví. Kolik osidel satanských protrhne jeho osvědčená ruka pastýřská! Nezapomínej: knězi, jemuž jsi se svěřil, Pán Bůh ještě obzvláštních dává milostí k tvé spáse; neb i z tvé duše bude kdysi počet klásti. Než neskrbli přijímaje svátost tak užitečnou. Nevyhledávej lékaře duše své teprv tehdy, až budeš smrtelně nemocen; raději si dej od něho pomáhati, abys zdraví duše své zachoval. Zpovídej se často, zpovídej se pečlivě, zpovídej se pln ducha a víry v moc nebeského tohoto léčivého i ochranného prostředku.

Kolik jich již tato vznešená svátost od záhuby zachránila! Kolik by jich na vždy úpělo v otrockých

okovech nejhnusnějších zvyků, kolik by jich nebylo nikdy ušlo záhubnému objetí světa záletného; kdyby je Pán Bůh nebyl přivedl k příteli knězi, jenž pomohl okovy zlomiti a osidla protrhati.

V mladinkém věku přišel sv. František Saleský na vysoké školy. Všeobecná zkáza mravní i jemu nebezpečnou se mohla státí; ale žil v soukromí, zpovídal se každou neděli a velmi horlivě se studiím věnoval. Netrvalo dlouho a František tichostí srdce a čistotou duše ve tváři zářící získal si úctu a náklonnost^í všech, kteří s ním se stýkali. Nicméně byli přece zlí duchové v podobě lidské, kteří se spikli proti nevinnosti ubohého Františka. Pod záminkou nutné návštěvy vlákali jej ničemcové do domu, kde jeho nevinnosti osidla připravili. Po nějakém čase vzdálili se pod různými záminkami jeho průvodčí a tu teprv i z dotěrnosti, s jakou na něj doráženo, překvapený jinoch poznal, jaký účel měla návštěva tak lstivě navlečená. František déle neváhal: vzal hořící dřevo z ohniště a ubránil se násilí zamýšlenému. — Podobné věci čteme o sv. Tomáši Akvinském. Sv. Bernard při podobné příležitosti tak dlouho křičel: „Loupežníci, loupežníci“, až pomoc nadešla.

Zkus to i ty jinochu: Přistupuj často a hodně k svátosti pokání a divně poznáš účinky. Nemůžeť ani jinak býti: kdo znal lépe potřeby srdce lidského než Bůh-člověk Ježíš Kristus, zakladatel onoho zřízení spásitelného.

18. Čistota ovocem dětinné otevřenosti.

Jsou chvíle v životě chlapce, mládence, kdy mu zapotřebí jest, aby nezůstával sám, nýbrž ruku svou, ano srdce své, cítil položeno v ruku přítele kněžského. Ovšem jsou otec a matka takřka přirození důvěrníci dítěte; avšak jsou tajemství tak hluboká, a v záhybech srdce skrytá a uzavřená, že vniknouti do nich právo a možnost má jenom ten, jemuž Bůh vznešeným způsobem do rukou vložil klíče k srdcím i k nebesům.

Znenáhla na jinocha se řítí všecka neřest, všechny následky nepravosti. I vysoká jedovatá bylina byla někdy nepatrným zárodkem, nenápadnou rostlinou. Jak na tom záleží, aby tento zárodek začínající se rozvíjeti okem znaleckým odkryt, vycvičenou rukou zahradníka duševního vyňat aneb aspoň ve vzrostu zastaven byl.

Aby to však muži, jemuž důvěřuješ, možno bylo, třeba, jinochu, abys mu dovolil do hloubky srdce svého vniknouti; musíš se mu podati, jakým jsi; nesmíš se štítiti o všem mluvit, co ti rozpaky činí, nad čím se zardíváš, nad čímž výčitky svědomí slyšíš, při čemž tobě muka by způsobilo, kdybys byl postižen. Jenom takto unikneš trpkému sklamání, a snad i nekonečným poblouzením.

Jak snadno bys litoval, kdyby pravý okamžik byl zameškán, a kdyby později jenom bolestným roztržením mohlo býti přemoženo, co ještě před krátkým časem

bylo by odstranilo snad bezbolestné pokynutí ruky zna-
lecké. Buď proto sdílným, buď otevřeným a přímým, buď
při vší jemnocitné bojácnosti jasným zrcadlem, jež i
sebe menší skvrnu ukazuje. Jenom takto dojdeš úplného
pokoje. Nejen dýka bolí, která do prsou vnikla, ale i
osten trnový trápí, jenž neodkryt hnisání pomáhá.

Petr Kanisius, jemuž Německo za přemnoho má po-
děkovati, byl již v útlém mládí vzorem tklivé horlivosti
v modlitbě a přísné počestnosti. Tak bez poskvrny, tak
povzbuzující byl jeho život, že lidé nejednou se tázali:
Co asi bude z tohoto chlapce? Maje čtrnáct let poslán
Kanisius z Nimargen, rodiště svého, do Kolína nad
Rýnem, aby v studiích pokračoval. Mládež oné doby
byla tím rozpustilejší, čím více v zemích německých se
šířilo nové bludné učení, podobno řece, která hráze pro-
lomila. Záplava nemravnosti stoupala. Než Pán Bůh
dobrotivý slitoval se nad chlapcem, jež si vyvolil za
mocného bojovníka pro pravou víru a Církev svatou, i
dal mu za oteckého přítele a vůdce zbožného a učeného
kněze Mikuláše z Esche. Jak děkoval později Kanisius za
tuto milost! Jak jí užíval k spáse své a ke cti Boží! O tom
píše ve svých vyznáních: Dobrořeč duše má Hospodinu
a nezapomínej na dobrodiní jeho, že ti dal takového
učitele a každodenního napomínatele k bázni Boží, jenž
nepečoval o to, co jeho bylo, nýbrž o mne i o spásu
mou s láskou a pilnou starostlivostí. Pod jeho vedením
sám sobě jsem se znelíbil, abych, jak se sluší, Tobě,

o Bože, se zalíbil, jehož jsem v onom věku mladistvého květu tak málo znal a uctíval. Jeho rady, jeho mravy a vzory ctností rozžehly smyslům mým takřka nové světlo; dle jeho pokynů podařilo se mi prudké pohnutí a nesmyslné žádosti věku mladistvého zlomiti a potlačiti; v obcování s ním snadno jsem zapomněl na jiné známé a přátely. Nikdo, pokud pamatuji, nestál mně blíž, aniž byl mně milejší, a cokoliv mi řekl, u mne vážilo, jako slovo otcovo. Nejen ve svaté zpovědi jsem mu častěji odhalil nitro své, nýbrž i před spánkem odkrýval jsem mu otevřeně (tak veliká byla má důvěra) své poklesky, pošetilosti a cokoliv duši mou poskvrnilo, abych mu jako soudci počet kladl ze svých chyb i z toho, jak jsem den strávil; a když on za dobré uznal, i pokání nějaké jsem vykonal za hříchy své. — Uznávám a v uctivosti velebím Tvé milosrdenství, o Bože, věrný strážce lidí a ochranče života mého, jenž jsi vždy a všudy cesty mé řídil k dobrému! Jak věřím, byl to jistě úradek Tvé prozřetelnosti, že jsi v Kolíně tohoto muže ustanovil, aby mne poučoval a s Tebou těsněji spojoval. Když jsem jednou delší dobu od něho vzdálen byl, a v domově více než slušelo sobě hovět, že se zdálo, že sobě volnější život zaříditi míním, tehdy jsi jej ke mně poslal, aby mne jako dítko ze spánku obudil, mou netečnost pokáral, mne po pádě pozdvihl a po návratě k Tobě svou péčí a námahou mne v slabosti posílil na cestě Tvé. — Později seznámil se Kanisius v Mohuči s Otcem Fabrem, jenž u chrámu sv. Křištofa

působil; dle jeho návodu konal exercitie čili duchovní cvičení a vstoupil milostí Boží veden do tovaryšstva Ježíšova, které nedávno založeno bylo.

Vidíš, jaký prospěch z toho kyne, když jsi otevřeným a dáš se vésti? Byť bys v dobrém byl posílen a pokračovals statně, přece ti jenom prospěje a mnohých poblouzení tě ušetří, když ti vůdce po boku stojí, v němž se láska a péče o blaho tvé pojí s obezřelostí a zkušeností.

---

19. Čistota ovocem chleba andělského.

Velevýznamno jest, nazýváme-li nejsvětější svátost „chlebem andělským“, „obilím vyvolených“, „vínem plodícím panny“. (Zach. 9, 17.)

„Chléb andělský!“ Čist, v stavu milosti, musí býti člověk, jenž jej hodně přijmouti chce; hodně přijatý sílí nás v dobrém a zvláště v čistotě. Chléb andělský uděluje ctnost andělskou. Jak známy byly Spasiteli boje, jež tělo a krev nám vnucují! Chtěje nás sobě podobnými a vždy podobnějšími učiniti, a hříšné pokolení lidské hříchů zbaviti, ale i posvětit, abychom život měli i v hojnosti měli: zanechal nám v Církvi, kterou sám založil, nejvyšší míru, nejvyšší plnost milostí, které ve své všemohoucnosti, ve své velikomyslnosti, ve své štědrosti dáti mohl: dal nám sebe sama.

„Obilí vyvolených!“ Nepraví-li sám Spasitel: Kdo jí mé tělo a pije krev mou, ve mně přebývá a já v něm. Kde Ježíš prodlévá, tam jest i čistota. Vchází-li Ježíš často, velmi často do duše tvé, živí-li ji, posiluje-li, ušlechťuje-li, posvěcuje-li: jak by se nestala vždy silnější, světější, ke všemu dobrému schopnější, nade vše pozemské povznesená?

„Vino plodící panny“. Vždyť to jest krev Kristova, krev nejčistšího Boha-člověka! A tato krev nejčistší od nás bývá požívána, stává se naším nápojem, měníme se v tělo a krev Kristovu!

Divy panenství v Novém Zákoně, nesčíslné rekovné skutky nejvzácnější čistoty, provedeny jedině silou nejsv. svátosti. Jí posilněny a lvy učiněny, jak praví sv. Jan Zlatoústý, bojovaly tyto duše bez poskvrny těžký boj proti tělu a krvi a zvítězily a odnesly palmu mučeníctví nekrvavého.

Mládenče, je-li ti čistota milá, buď vroucím ctitelem nejsv. svátosti! Buď každodenně, možno li, přítomen oběti mše svaté Přistupuj často, velmi často, dobře připraven a zbožně ke stolu Páně. A přijal-li's tělo Páně, budiž vždy první tvou prosbou: Ježíši nejčistší, učiň mne čistým! „Srdce čisté stvoř ve mně, o Bože!“

Kdo by věřil, že u dvorů velmožův a zvláště mezi chlapci, kteří k průvodu knížat a kněžen náležejí, andělé se nalézají? A tento div stal se na dvoře španělském v letech 1581—84. Mezi šlechtickými pacholíky císařovny Marie a později králeviče Jakuba byl tehdy třináctiletý

markrabě kastilionský, Alois Gonzaga. Ani v oné době neopomíjel každou neděli přijímati svátosti. — Svými zraky byl tak opatrný, že jen to viděl, co viděti musel, od všeliké marnosti se však odvracel. Byť se i mladí jeho soudruhové jeho svědomitosti posmívali, Alois zůstal pevný; podoben Danielovi ve lví jámě, který zdrav z ní vyšel; podoben třem mládencům v peci ohnivé, jimž plamen ani vlasů ani šatů nepopálil. Jaká vzácnost! — Na dvoře savojském, kde maje 16 let krátce se zdržoval, sešel se s obstarlým dvořenínem, jenž se nestyděl před Aloisem a jinými jinochy neslušné věci mluvit. „Nestydíte se se svými šedinami,“ zvolal rozhorlen Alois, „zdálo by se, že v takovém věku podobné bláznovství přestává.“ I vzdálil se Alois ihned, uchýlil se a četl v knize duchovní.

Jest manna nebeská i tvým pokrmem nejoblíbenějším, jinochu? Arciť jen pevná víra nám otvírá poklady zde ukryté. Je-li tvá víra mdlá, nepochopuješ-li souvislosti mezi „chlebem andělským“ a duší, která by andělům se rovnala: pak nahlížím, proč se necítíš vábena mocněji k oltáři, k svatostánku, ke stolu Páně.

---

20. Čistota ovocem památky na hořké umučení Páně.

Umučení a smrt Spasitele ve vhodné chvíli duši naší připamatovaná jest velmi vhodným prostředkem proti smyslnosti. Ježíš krví se potí, Ježíše před soudem

týrají, Ježíše krutě bičují, trním korunují, Ježíš vleče těžký kříž na horu Kalvarii a tam jej na kříž přibíjejí; Ježíš v nevýslovných bolestech visí na kříži tři hodiny -- jaké obrazy, jaké srdcervoucí výjevy! Jaká protiva: muky beránka Božího a choulostivost člověka smyslného! Právě aby do nebe volající nezřízenosti otroků žádosti tělesné smířil, Ježíš na svém těle tolik vytrpěl. Ty bys jeho bolesti obnoviti chtěl? Nikoliv, raděj budiž ti rozjímání o Spasiteli na kříži výborným prostředkem, abys v pokušeních proti čistotě zvítězil. Můj Spasitel trpí a já bych hříšnou povolností jeho muky rozmnožoval? Můj Spasitel trpí, a já bych vztáhl srdce i ruku po zapovězených požitcích, protože nechci s ním trpěti a mrtvením a sebezapřením sebe s ním křížovati?

David veda válku s Filistinskými žíznil jednou velmi. Obležen v pevnosti nedaleko Betlema přál si vody čerstvé z cisterny, kteráž jest v Betlemě u brány. Probili se tři nejsilnější skrze vojsko nepřátelské, navázili vody z cisterny betlemské a přinesli Davidovi. Ale David nechtěl jí píti, ale vylil ji za oběť Hospodinu, řka: Milostiv buď mi Hospodin, abych neučinil toho: Zdaliž krev lidí těchto, kteří šli, a nebezpečenství životů jejich píti budu. (2 Král. 23, 16. 17.) — Řci, když žár pokušení na tebe doráží: Daleko budiž ode mne, abych hověl žádosti nezřízené, když můj Spasitel a Vykupitel ze všech ran krvácejí na kříži umírá. I ty „vylej“ vodu „za oběť Hospodinu“ — zdrž se, zapři se, přines.

obět Ukřižovanému. — Sv. pacholík Vít musel těžký boj podstoupiti, než dosáhl koruny věčné slávy. I on měl dvojí mučeníctví podstoupiti: za čistotu i za víru. Otec jeho Hylas byl tak nelidský, že dvanáctiletého syna svého různým týráním k odpadlictví přinutiti chtěl. Když se to nezdařilo, vydal jej místodržiteli Valerianovi, jenž jej krutě mrskati dal. Vít pamatoval na Spasitele bičovaného a zůstal statečný. Chlapec vrácen otci a tento užil nejhanebnějšího ze všech prostředků — svedení. Dítka ubohé mělo o nevinnost byti uloupeno, aby pak i stálost ve víře ztratilo. Všechno vynaloženo, aby Vít byl sveden, a srdce jeho přístupno se stalo rozkoším světským. Marně. Vít bděl, modlil se a bojoval. Když jednou osobu k němu poslali, aby jej nestydatě ke hříchu ponoukala, zavřel oči a modlil se u vědomí své slabosti: „Srdcem skroušeným a pokorným Bože nepohrdneš“. A zase obrátil se v ducha ke Spasiteli na kříži pánícímu. — Vít konečně útekem se spasil. Uprchl se svými vychovateli Modestem a Krescentií. Všichni tři upadli do rukou Diokleciana, jenž je krutě mučiti dal. Vypravuje se, že Vít nemocného synáčka Dioklecianova uzdravil, dotknuv se ho rukou; nicméně však nevděčný císař jej k smrti ohněm odsoudil. Cisté tělo jinocha šlechetného však zůstalo v kotli vroucího olova neporušeno. I dravé zvěři tři svatí mučeníci předhozeni; než jako tiší beránci položili se jim lvové k nohám. Posléze byli na skřipci až k smrti mučeni.

Proč bys i ty, o jinochu, při blížícím se pokušení nepohledl ke kříži, aneb když sám jsi, nepožehnal se sv. křížem? Vždy byl kříž znamením vítězným; pějť Církev svatá: „Ejhle kříž Páně! prchněte moci nepřátelské, zvítězil lev z pokolení Judova!“ —

21. Čistota ovocem oddání se Božskému Srdci Páně.

Čistota má svůj kořen v srdci. „Ze srdce“, praví Spasitel sám, „vycházejí zlé myšlenky a žádosti“, ze žádosti a toužebnosti rodí se skutky — špatné ovoce ze špatného semene. Ze srdce vycházejí též svaté úmysly a dobré skutky — šlechetné ovoce ze šlechetného semene.

Na srdci tedy záleží. Tvou péčí budiž, abys srdce své čisté zachoval a ho vždy více očišťoval. Při tomto důležitém a rozhodném podniku budiž Srdce Ježíšovo tvou vůdčí hvězdou, tvým útočištěm, tvou pomocí; Srdce Syna člověka jest nejčistější, jaké kdy na zemi tlouklo. Nikdy ani jediná vlna náruživosti nedotkla se této skály nepřístupné lidské hříšnosti. Vznešené, pozemskému přiboji nedostižitelné, stálo vždy jako maják nám svítící, nám kynouc jako přístav při stroskotání lodi, aneb jako místo bezpečné v bouři a nouzi.

Božské Srdce Mistra tvého jak tebe, jinochu miluje, jak touží po tobě, jak si přeje ukrýti před nástrahami světa a tvou vlastní vrozenou zkažeností!

„Pojďte ke mně“, volá a otvírá se, aby nás přijalo, „pojďte ke mně všickni, kteříž pracujete a obtíženi jste, a já vás občerstvím“, já vás občerstvím, já vám chci dáti pokoj pravý, z něhož se čistí těšiti mohou, chci ti nahraditi veškery oběti, bez nichž čistota nemožná jest, chci tě obdařiti poklady nejvybranějšími, které jen čistým duším vyhrazeny jsou. Uctívej, mládenče, vroucně toto Božské Srdce, sídlo a zřídlo vši čistoty! Vždyť tě vyzývá, abys se od Něho naučil — pokoře a tichosti; pokora však sestrou čistoty jest, a tichým jest jen ten, kdo vládne srdcem svým. Toto božské srdce plapolá ohněm nebeským; na něm září kříž uče tě, že čistota jen tam bývá a sídlí, kde božská láska zemskou ztrávila aneb aspoň vytríbila, a kde kříž, znamení sebezapření, vítězství odnesl nad přirozeností, třeba i krvavé, strastiplné.

Bernardin, zvaný ze Sieny, záhy ztratil svou matku. Sestra její vychovala ho se vši pečlivostí a opravdu mateřskou oddaností. Od jedenáctého roku studoval v Sieně a mravy přísnými a velmi cudným chováním takové vážnosti si zjednal u svých spolužáků, že neslušné řeči ihned přerušeny, jakmile Bernardin zdaleka se ukázal. „Tiše nyní, Bernardin přichází!“ tak voláváno. Dávno již pozorovali, že nevázané řeči nejen nemile se ho dotýkaly, nýbrž že jej, jinak pokojného a tichého, až k hněvu popudily. — Jak miloval Bernardin Pána a Spasitele svého! Jak často ponořoval srdce své do nejčistšího Srdce Spasitele svého, aby je vždy více

očišťoval. Bernardin vstoupil později do řádu sv. Františka a působil hlásaje slovo Boží veliké věci ku spáse duší.

Zasvěť, mládenče, velikomyslně srdce své se vším citem i vůlí Srdci nevýslovně svatému, Srdci Pána a Vykupitele svého! Kde by bylo lépe skryto tvé ubohé, stísněné srdce, mládenče? Které obydlí bylo by důstojnější pro srdce tvé, než toto?

22. Čistota ovocem úcty Panny nejčistotnější.

Maria bez poskvrny, všecka čistá, pro svou čistotu za matku Nejčistšího vyvolená — jaký vzor pro jinocha, jemuž čistota perlou nejdražší! Ano — pohleď na ni a znova budeš nadšen pro nejvzácnější ze všech cností, na novo oživne tvá mužnost v boji proti nesčetným nepřátelům tvé čistoty, na novo se posilíš uprostřed tisíce-
rých nebezpečí, jež tvou čistotu ohrožují. Neboj se, nezoufej: Maria není jen tvým vzorem, ona je též tvou záštitou. Onať jest věží s tisícem štítů, které její rukou podány slouží ti proti nepřátelům bouřlivě dotírajícím. Jimi chráněn zůstaneš neporušen v ohnivém dešti střel; šípy satanovy se odrazí, ostny smyslnosti otupějí, bezmocně klesnou k zemi zhoubná kopí nepřatel spásy tvé.

Proto byly duše čisté vždy dětinnými ctiteli Mariinými. Maria tanula ustavičně na mysli svatým: Bernardinovi, Bernardovi, Kazimírovi, Aloisovi, Stani-

slavovi, Janu Berchmansovi. Na Marii zírali okem nezvratným všichni, jichž pokladem, jichž perlou byla čistota.

Maria, nejčistší dcera Otce nebeského, nejčistší nevěsta Ducha svatého, nejčistší matka nejčistšího Syna Božího — s jakou svatou naléhavostí, s jakou všemohoucí vroucností prosí u Otce, Syna i Ducha svatého o milost a pomoc pro ony dítky své pozemské, jimž opravdu na této cnosti záleží, a obzvláště za ony mládence, kteří ke všem obětem hotovi jsou, aby jen tuto cnost zachovali! Uč se, mládenče, Marii vždy lépe znáti, miluj ji vždy dětinněji, následuj ji vždy velikomyslněji, vzývej ji vždy důvěrněji! Kolik jich na této cestě zůstalo anděly neb stalo se anděly. Modí se často, velmi často: O, Paní má, o, matko má! Tobě se všecek obětuji, abych Ti svoji oddanost osvědčil, věnuji a zasvěcuji Tobě dnes oči své i uši své, ústa svá i srdce své, i sebe sama se vším, co jsem a co mám. Protože tedy Tvůj jsem, dobrá máti, chraň a opatruj mne jako statek a majetek svůj.

Stanislav Kostka, z polského rodu šlechtického, dlel na studiích ve Vídni zároveň se starším bratrem svým Pavlem a vychovatelem Bilinským. Pavel nesdílel s mladším bratrem bohabojného a světa vzdáleného smýšlení. U Bilinského nalezal podporu, i tak se stávalo, že přišlo někdy k výstupům velice trapným. Stanislav nedal se zviklati. Záleželo mu na tom, aby čistotu, kterou dosud neporušenou si zachoval i nadále všeliké skvrny uchránil.

Nejvhodnějšími prostředky, jak sám uznal, byly: stranění se světa, umrtvování smyslů, časté přijímání svátostí a dětinná láska k Marii Panně. Stanislavovi tak odporny byly všelike projevy neřesti ohyzdné, že doma jednou omdlel, když hosté přítomní řeči nevázané mluvili. Jeho andělský vnějšek byl věrným odleskem jeho ryzí duše: na volném, ušlechtilém čele stkvěl se lesk panenství a z jasných očí zářila světla ze světa andělů. Kdo Stanislava viděl, váben byl ke ctnosti, jež i na tělo půvab nevýslovný vylévá. Šťastné dítě toto bylo pro svět, bylo pro zemi příliš dobré. Pán povolal Stanislava napřed ze světa k životu klášternímu; maje 17 let vstoupil Stanislav v Římě do tovaryšstva Ježíšova; a již za deset měsíců zalíbilo se zahradníku nebeskému toto líbezné poupátko utrhnouti a do ráje nebeského přesaditi: Stanislav zemřel netrpě žádnou viditelnou chorobou, jakoby láskou k Bohu ztráven byl, ve svátek Nanebevzetí Panny Marie l. P. 1568. Za hodna uznán byl vítězství Mariino v nebesích slaviti; vždyť o Marii vždy jako o matce své mluvíval. „Jak, není Ona matkou mou?“ pravil jednou na otázku, zdali Marii miluje.

Viz, mládenče, tak podobným Panně nejčistší se stává, kdo často na ni myslí, ji miluje, ji ctí, jí všecek se věnuje.

---

23. Čistota ovocem následování svatých.

Bez odporu mládence vábí mocněji, k následování rozněcují, k důvěře vybízejí a odvahy mu dodávají oni svatí, kteří zde na zemi především čistotou se vyznamenávali. Jeví se jako bytosti nadzemské, i často třeba si teprve připomenouti, že i oni kdysi byli křehkými lidmi, kteří v těle kráčeli a všechna nebezpečí zakusili. Ano takými byli, a mnozí z nich v takových poměrech žili, které jim zachování čistoty ztížily.

Tak vyrůstalo na příklad velmi mnoho jinochů na dvorech knížecích, kteří žili v přepychu a radovánkách, obklíčení osidly světa bez bázně Boží i dobrého mravu, a přece stáli tu jako lilie mezi trním. Bylo snadno, že by i oni přijali zásady a mravy světa, v němž žili, že by se vrhli jako vše vůkol do proudu, jenž divoce kol nich se hnal, že by dle příkladu svých soudruhů pohár rozkoší ke rtům přiložili a jej až do dna vychýlili a spokojili se, nabídnouti Pánu, jenž i Bohem jejich mládí býti měl, jen zbytek života vyžilého a ostatek zmrhaných sil duševních i tělesných. Nikoliv, úplně, a právě v mládí chtěli Pánu náležet; čisti zůstali, a svět i tělo pro ně byli, jakoby jich nebylo.

Jiní mohli zachování své čistoty jen svou krví vykoupiti. Mimo nesčetné panny, které v tomto případě se nalézaly, bylo dosti chlapců a jinochů, jimž jen volba pozůstala: život anebo čistotu zanechat. Života pozemského

zanechali, aby nadzemský život duše zachránili a jistí byli věčným životem na onom světě.

Ještě jiní, a počet jejich je veliký, nabyli v nekrvavém sice, avšak v obtížném a někdy i v dlouhém boji dříve ztracený klenot čistoty a zadostučinili mnohdy i děsným sebetrýzněním za dřívější poblouzení a dobyli takové vlády nad sebou, která k dřívější vládě smysl-
nosti nad nimi stála v odporu nejostřejším. I jejich podílem jest blaženost věčná; avšak uznáš, mládenče, že prvější mají větší právo na odměnu.

Pelagius, chlapeček svatý, rád mnoho a vroucně se modlíval. Byl si toho vědom, že ctnost tak vzácná jako čistota, jenom s pomocí nebeskou se zachovává. Při modlitbě byl tak zabrané mysli, že žádný lomoz, žádné volání ho z toho nevyrušilo. Ze života svatých, o nichž velmi rád četl anebo mluvit slyšel, pamatoval a zapisoval si pečlivě, co se mu zvláště líbilo a co mnil následovati, i často pravil si: „Proč bych nemohl to, co oni mohli?“ A Pelagius dobře činil, že modlitbou, přísnou bdělostí, rozjímáním skutků svatých připravoval se k boji velikému, jenž mu nastával.

Maje deset let Maury ze Španělska odveden, přes tři léta obstál boje těžké za víru a čistotu. Protože vynikal obzvláštní sličností, ničeho nešetřeno, aby dítě nevinné bylo svedeno. Než Palagius jsa v okovech otrockých, přece pánem zůstal nad sebou i nad svými mučiteli. Dotěravosti králově opřel se takovým vzdorem,

že láska králova změnila se v zuřivost, a ubohý chlapec v nejhroznějších mukách život svůj zakončil: kleštěmi železnými úd po údě mu trhali.

Co pravíš k takové odvaze rekovné? A tobě odpor nejmenší byl by obtížným? nejnepatrnější oběť nedostžitelná? Jak my bázlivci u soudu obстоjíme před těmi velikomyslnými milovníky čistoty?

24. Čistota ovocem hluboké ošklivosti proti všeliké nečistotě.

Krása ošklivosti po bok postavena září v lesku zvýšeném. Tak i tobě, mládenče, má perla čistoty lesklejší se jeviti, když vedle ní uzříš opovrhované bláto země, tmavé, bez tvaru, ošklivé, hodné, aby ode všech pošlapáno bylo. Než nelze všeho napsati a jen mimochodem se dotknouti lze neřesti, o níž apoštol praví, že mezi křesťany ani jmenována býti nemá.

Ducha představami, srdce žádostmi, jazyk řečmi, ucho rozmluvami, oko pohledy, tělo skutky — vědomě a dobrovolně zneuctíti: to je snížení vlastního Já, které snížení Písmo sv. označuje jako porušení chrámu Božího. „Chrám Boží“ jsme, jejž Otec vystavěl, Syn znovuzřídil a Duch svatý zasvětil a za vlastní přijal; na křtu svatém nás posvětil, při biřmování ozdobil, častým požíváním nejsv. Svátosti oltářní učinil nás svatostánkem, svatyní

Boha-člověka, Vykupitele nejčistšího. „Chrám Boží svatý jest, kterým jste vy“. (1 Kor. 3, 17.) „Vy jste chrám Boha živého“ (2 Kor. 6, 16), a tento chrám chtěl bys změnit v peleš neřestí? aneb spíše, chtěl bys jej zbořit a ze zbytků jeho chrám modlám vzdělati, v němž by služba nečistá konána a ohnivému Molochovi do náručí nenasytného kladena byla oběť tvé nevinnosti, tvého pokoje svědomí, spásy duše tvé a snad i zdraví těla tvého?

A jak často, bohužel velmi často ztrácí nečistý i víru! I víru odhazuje, aby jak se domnívá, svědomí své upokojil. Odvykl-li znenáhla modlitbě, odcizil-li se svatým svátostem; stalo-li se všechno vyšší nížce smýšlejícímu ošklivostí: pak i víru odhazuje, tajemství sv. náboženství jsou mu jen bajkami, bohem jeho jest tělo, po nebi netouží, pekla se nebojí. Děsný vír, který všechno pohlcuje!

Jednou žili dva bratři různých povah. Mladší, obraz čistoty skoro nadzemské, jež spolužáci uctívali, neznal snad jiné cesty jako do kostela, do školy a tichého bytu svého; starší, úplný světák, byl vždy zlými tovaryši obklopen, napomínání milosti a dobrých lidí vzdoroval, klesal hlouběji a hlouběji do všech neřestí a prostopášnosti jeho brzy nebyly už tajemstvím. Jemu byl mladší bratr místo k povzbuzení jen k pohoršení; ustavičné napomínání jej obtěžovalo. Ustanovil „nesnesitelného světce“, jak jej nazýval, nějak se zbavit, aneb v nejhorším pádě pokus učiniti, aby jej polapil do osidel vlastních svých neřestí. Prázdného odpoledne jednou přiměl nešťastník bratra

svého, aby s ním šel přes pole, ano i do blízkého lesa jej doprovodil. Tam číhali ostatní tovaryši na kořist. Byla to chůze Kaina s Abelem, a Abelova nevinnost byla by násilně zničena, kdyby Pán Bůh sám, jenž i Abele kdysi pomstil, mezi ovečku a vlka nebyl vkročil. Ještě lesa nedošli, tu bouře rychlostí děsnou přichvátala. Blesko se, hrom zarachotil až stromy v lese se otrásly a — Bože spravedlivý, Kain leží zabit na zemi, a za ním několik kroků stojí Abel a chvěje se na celém těle. Teprv později dověděl se od pomocníků zabitého o záměru jeho, poznal veliký zázrak božské spravedlnosti a milosrdenství zároveň. Později zřekl se světa úplně, aby se na věky sliby nejsvětějšími službě ochránce svého všemohoucího zasvětil.

Do jakých hlubin vedou stupně neřesti této! Člověk — lidskosti zbaven, zvířeti podoben, skoro bezvládný nástroj náruživosti nejnižší, sobě samému na obtíž, jiným k ošklivosti aneb pohnutkou k úpadku — a co mu zbývá než zoufalství — a věčná záhuba!

---

25. Čistota ovocem pohrdání světem.

Dávno bylo řečeno: svět jest hrobem vši nevinnosti, neboť „všecken ve zlém postaven jest“ (1 Jan 5, 19.); všecko, co jest na světě, jest žádost těla a žádost očí a pýcha života.“ (1 Jan 2, 16)

Ustavičně svět před tehou, nezkušený mládenče, rozkládá svá tak zvaná dobra a nutká tě sáhnouti po nich.

Ukazuje ti své poklady: peníze a statky. Ale jak se jich většinou dobývá? Co získáš jimi na zemi? Majetek jest zlatým klíčem k požitkům, k rozmařilosti těla. Bohatství odcizuje často srdce Stvořiteli, a kdo bohat jest, propadá velmi snadno pýše, nepřítelce čistoty. Svět ustavičně mlhavými obrazy marné cti oči tvoje mámí. Tvé „já“ má se tvým bůžkem státi. Marnost, ctižádost, pýcha, a jak se celá stupnice modloslužby nazývá, skoro všechny lidi čítá mezi své služebníky. Ale věz, že pýcha sestrou nečistoty jest, právě jako pokora sestrou čistoty. A docela přirozeně: „pyšným Bůh odporuje, pokorným svou milost dává;“ a bez milosti, bez hojné milosti — není čistoty.

A což teprve svůdné zpěvy světa, jež by nás rády do proudu smyslnosti vlákaly. Ubozí mládenci, kteří jim své uši otvíráte! Carovné kruhy se stále sужují, jak omámeni běháte kolem dokola — dolů vás strhl vír a bez zastávky táhne vás do hlubiny; i poslední zbytek síly vůle pominul, bez vlády ženete se do propasti. Jak mnozí zlořečí tam na věky světu, který je obelhal, oklamal, zničil, a volají z hlubokosti prostomyslným souvěkovcům výstražné „Zpět!“

Ano — zpět, jinochu! Chceš-li čistým zůstatí, důvěřuj světu, nechoď k jeho dveřím žebrati, nepřeceňuj, co ti nabízí; buď opatrný, střídavý a zdrženlivý; za-

nechej si užívání pro onen svět, pro nebe; zde si odpírej všeliký požitek, jenž za cenu pokoje svědomí koupěn býti může! Jsou mnohem lepší věci, než jaké svět nám podává!

Jeden z nejslavnějších poustevníků čtvrtého století jest Hilarion. Maje 15 let navštívil svatého poustevníka Antonína, jehož sláva se na celém východě hlásala. Dva měsíce prodléval u něho a učil se od něho jeho způsobu života; pak šel sám na poušť mezi Palestýnou a Egyptem a napodoboval to, co viděl. Z hlíny a cihel polámaných postavil si na břehu mořském chatu, která sotva byla větší jak on sám a spíše se hrobu podobala než obydlí člověka živého. Zde umrtvoval smysly své, vzdoroval zimě a horku, hladu a žízní. Nikdy nejedl před slunce západem, pokrmem mu bylo skrovné ovoce. A přece znepokojovala svatého mládence pokušení nejhroznější, tak že se usnesl, stravu skrovnou, právě zmíněnou ještě zmenšiti. Často volal: Počkej, tělo zlé, lenivý, odbojný mezku, já tě zkrotím a podobné chťíče ti vypudím. Pak se nemilosrdně trýznil a postil ještě přísněji. Hilarion dosáhl věku osmdesáti let. Obydlí jeho stálo ještě za sv. Jeronyma.

Svět nesmýšlí dobře s tebou, jinochu. Neníť on odpůrcem Kristovým na zemi? spojencem a pomocníkem satanovým? Proč mu důvěřuješ? Proč neodpovídáš na jeho lákání rozhodným „Nikoliv“? Podaří-li se mu tě oloupiti o čistotu, pozdě mu zlořečíš: má již, na co číhal.

23. Čistota ovocem opatrnosti v obcování s lidmi.

Peklo má své apoštoly. Kolik lidí zkažených jiné do záhuby s sebou strhuje vědomým neb nevědomým způsobem! Prvější jsou svůdci — ďábli v lidské podobě; druzí jsou nešťastní, kteří sami otráveni jedem překypují a všechno vůkol nakázejí.

Jak opatrným ti třeba býti, když si volíš ty, s nimiž důvěrněji obcuješ aneb jen častěji se scházíš. „Zlé řeči kazí dobré mravy“ — tím více zlé skutky, zlé příklady, život nezřízený!

Jak přísně a důrazně musíš vystoupiti, kde neřest počíná svou škrabošku odkrývati a první střely jedovaté na tebe metati!

Bohužel nesčetní mládenci stali se obětí zlých přátel. Netušili, že mají před sebou malomocné. A aj, pomalu pokryla se i duše jejich vředy děsnými, které dál a dále se zažírajíce odňaly jí všechnu čerstvost, všecku krásu, všecken blahobyt. Raději žádného přítele, nežli přítele zlého! Opravdu, zlý přítel jest spíše tvým nepřitelem, neboť jest tvé duši nebezpečný, stává se ti zlodějem, lupičem, vrahem, demonem.

Čistota jest klenotem, jest pokladem; nepouštěj žádných lupičů do svého domu. Čistota jest životem, svěžestí, jest krásou duše, nepřipouštěj vrahů k sobě, kteří by srdce tvé učinili hřbitovem, sídlem hniloby a zpráchnivění.

I knihy jsou přáteli zlými neb dobrými, záhubnými aneb užitečnými, zhoubci aneb zachránci — dle obsahu; jsou pravými nepřáteli aneb pravými dobrodinci.

Pročež buď opatrný, drahý jinochu, velmi opatrný! Nepředhazuj perly vepřům, opatruj ji bdělou pečlivostí — má-li někdy v nebesích skvíti se ti v koruně slávy!

Sv. Řehoř Nazianský a sv. Basil, později Velikým zvaný, studovali spolu v Athenách. Jak svaté přátelství to bylo! Přátelé, kteří se k ctnosti, k čistotě a věrnosti v povolání spojují, jsou sobě jako andělé strážní, kteří však k nepravosti ruce sobě podávají, jsou jako ďábli. „Znali jsme jenom dvě cesty,“ napsal později Řehoř sám, „jednu ke kostelu a ke sluhům oltáře, kteří božská tajemství konali a údy Ježíše Krista chlebem života sílili; druhou, které jsme si tolik nevážili jak oné, do škol veřejných a k učitelům vědy.“ Proto též čisté mravy obou přátel nebyly dotknuty vlivem prostopášných posluchačů škol, oni dokonale dosáhli cíle, jenž je do Athen přivedl, by se učili a vzdělali. Nevázanost jest i vědě nepřívznivou; „pobožnost však jest ke všemu užitečná,“ jak praví apoštol. (1. Tim. 4, 8.)

Neházej často slovem „přítel.“ Kdo tvým přítelem, jinochu, chce býti, ať dokáže, že si toho zaslouhuje mravní vážností, skromností, čistým a zbožným smýšlením. Nechce-li tobě býti přítelem na cestě k nebi, pak upušt jeden od druhého a každý jdi svou cestou.

27. Čistota ovocem pracovitosti.

Žádné přísloví zkušeností není více potvrzeno nežli: zahálka jest ďáblova poduška. A zvláště jest zřídlem nečistoty nečinnost. Duch, od přirozenosti činný, zabývá se tím, co mu představuješ. Nedostává-li se mu určitého, jemu vykázaného předmětu, přijde na scestí, zprostopášní, smysly se zneužívá a do bahna strhuje. Pak se představa poskvvrňuje, duše neřestí se plní, a jako z vody zhnilé vystupují zlé výpary a jedovatý zápach.

Pilná a zřízená snaha a práce duši čistou zachovává. Tu vane duši čerstvý vzduch. Mysl všecka zaujata zůstává v mezích vykázaných; k cíli určenému obrácena odmítá, co jest nepřístojno, a jen jedno sleduje: vůli býti světlem a ji přiměti, aby spolu působila při skutečích. Dále předpokládá zřízená a po užití každé chvíle dychtivá činnost též vážnou snahu a sebezapření, které jistě se uplatní v pokušeních a každou porážku předejdou. „Nikdy ať tě ďábel zahálejšího nenalézá,“ napomíná sv. Jeronym, jenž sám na sobě zkusil, co pracovitost zmůže proti pokušením. Zahrabán v poušti, modlitbou, postem a trýzněním těla skoro stínu podoben, cítil přece osten těla způsobem zahanbujícím, jsa ze všech stran stísněn. Tu vzal na sebe práci, tak trnitou a protivnou, že jen skalopevná vůle, jako jeho, ji provést mohla. Konečně mohl zvolati: „Jak Bohu děkuji, že má práce a námaha mi dopomohla ke kýžené potěše a k žádanému pokoji!“

Pročež se modli aneb čti, piš aneb jinak se zaměstnávej, jinochu. Vážně a horlivě věnuj se povinností stavu svého a hled' dle vloh tobě Bohem svěřených znamenité věci vykonati. Celou svou ctižádost vlož do toho, abys byl k útěše Církve sv., k blahu svých bližních, k radosti svých rodičů užitečným členem společnosti lidské, abys vyplnil se ctí místo, které ti božská prozřetelnost vykáže.

Sv. Jan Berchmans z Diestu v Brabantsku, dítko prostých měšťanů, dospíval jako milé poupě. „Na tváři jeho“, praví jeho životopis, „jevila se taková líbeznost, v chování jeho taková příjemná lahodnost, že mnohé vznešené rodiny jeho rodičů žádaly, aby jim dopřáli tohoto pozemského anděla do svých domů uvést.“ Arcikněz Emerich dosvědčil o Janu: „On byl andělem, z něho zářila andělská čistota. Kdokoliv jej blíže znal a o něm mluvil, vyznával, že v něm jest poklad ctností.“ I jeho učitelé dosvědčili, že Jan byl tak nevinný, že ani dle jména neznal jistých hříchů, ve které dítky v tomto věku upadají. Aby tuto čistotu srdce tím bezpečněji zachoval, varoval se těch jinochů, u nichž zpozoroval náklonnost k životu rozpustilému. K žádnému ze souvěkovců se nepřipojil s důvěrností zvláštní, spíše obcovoal se všemi prostě a laskavě, byl však v řeči skrovný a čas, jenž mu po škole zbýval, trávil v práci anebo v modlitbě doma nebo ve chrámě. U věku 16 let vstoupil Jan v Malíně (Mecheln) do tovaryšstva Ježíšova. K dalšímu

studiu poslán do Říma. Zde záhy život dokonal maje 22 let a několik měsíců. Nic zvláštního v životě ho nevyznačovalo; ale ve všem byl samá radost a přesnost. Pravidla a předpisy řádu, jemuž přiláležel, tak mu byly svaté, že i nejmenší s největší svědomitostí zachovával. Aby tuto lásku k řeholi své ukázal, nevypouštěl z rukou ani na smrtelné posteli knížečku, ve které řehole napsána byla. „S těmi třemi věcmi rád umru,“ říkal ovinuv různec okolo kříže a knížky řeholní. Mezi zásadami zapsanými v jeho pozůstalých spisech jest jedna, která dobrou radou jest jinochu, jenž čistoty nemiluje: „Nejvíce třeba se mi varovati zahálky, smutku a důvěrnosti;“ a „Nejsem jist svou spásou, nectím-li vroucně a dětinně Nejsv. Pannu Marii.“

Ano, nejvíce se varuj, drahý jinochu, zahálky! Pracovitost prýstící z povinnosti, směřující ke cti a chvále Boží, nesená láskou k Bohu, jest výborným prostředkem těžké pokušení odstraňovati anebo vítězně odrážeti. Taž se světců, kteří na poušti ruční práci jen modlitbou přerušovali, a oni ti to dosvědčí.

---

28. Čistota ovocem boje ustavičného.

Je-li vůbec život člověka na zemi bojováním, tím více jest bojem mladost. Nedobývá se a neudrží se ctnost žádná bez boje tuhého, tím méně čistota. Pročež

poddej se, mládenče, tomu, čemu vyhnouti nelze; obleč se svatým zbrojem — a pak dej se ve jmenu Božím zmužile do boje!

Bojuj neohroženě a chrabře. Úzko ti před velikým počtem protivníků? Bojíš se lsti, zloby a zuřivosti jejich? Leká tě veliké množství těch, kteří před tebou podlehli? Pochybuješ o vítězství konečném? Nikterak! „Ti a oni mohli“ — tak smýšlej se sv. Augustinem — „proč bych nemohl i já?“ Satan bojí se neohrožených, psáno jest: „Odpírejte ďáblu a utečte od vás“ (Jak. 4, 7) Svět prchá před tím, jenž mu směle čeliti dovede. Nelze-li smyslné žádosti úplně zničiti, přece lze ji ohněm a mečem obmeziti na zbytky skoro neškodné.

Kdo byl David, a kdo byl Goliáš? Jak nerovný boj! A nepatrný pastýř zvítězil nad obrovským vojínem — arciť skrze Boha a s Bohem, avšak též proto, že neohrožený, rychlý a statečný byl. „Ty přicházíš ke mně s mečem a kopím a s pavézou,“ řekl David Goliášovi, „já pak přicházím k tobě ve jmenu Hospodina zástupů, a dá tebe Hospodin v ruku mou“ (1 Král. 37, 45.)

Bojuj neustále až do konce. Pro žádné vítězství nestávej se zpupným, aniž tě sváděj, bys nečinnému pokoji se oddával, spíše buď vždy k boji pohotov, oblečen v odění Boží, jak to popisuje sv. Apoštol: „majíce podpásaná bedra svá pravdou a oblečení jsouce v pancíř spravedlnosti a obuty majíce nohy přípravou evangelia pokoje, ve všem berouce štít víry, kterýmž byste mohli

všechny ohnivé šípy nešlechtníkovy uhasiti, a vezměte přilbu spasení a meč ducha, jenž jest slovo Boží.“ (Ef. 6, 14—17.)

Konečné vítězství bude tvé, mládenče; neb v tomto boji nepodléhá nikdo, kdo nechce. Na vítěze čeká ona koruna, která nebude odeprána žádnému, jenž řádně bojoval.

Josafat, královský syn indický, jehož obrácení Barlaamem a těžké boje za víru i konečné vítězství sv. Jan Damascenský vypravuje, vyznamenal se obzvláštní čistotou, ačkoliv v přepychu a skvělosti vychován byl. On zasloužil si, že si jej Pán Bůh vyvolil za nástroj obrácení svého otce Abenera, ano i celého národa svého. Když různé pokusy Abenerovy se nezdařily, by Josafata k modlářství svedl, vymyslel na radu nectného, peklem pošťvaného muže opravdu pekelnou lest, která jej při známé lidské křehkosti a těžce krotitelné náklonnosti jinochů k smyslnosti k cíli nepochybně přivésti měla. Bezbožný otec uzavřel ubohého jinocha v paláci a upoutal jej k společnosti osob chlípných, kterým král rozkázal, by Josafata svedli a jej o nevinnost panickou oloupily. To byl boj těžký. Sv. Jan Damascenský líčí jej takto: „Duch nečistý, jež peklo vyslalo, vzal s sebou jiné, horší ďábly, jimž velel, k jinochu se přiblížiti. Sotva duše čistá pozorovala útoky ducha pekelného a nebezpečný boj myšlenek, jenž velkou a prudkou silou na něj do-
rážel, zarmoutil se velmi a toužil po tom, by tak velikého

zla zbaven byl, by duši čistou zachoval i ono roucho na křtu svatém přijaté bez poskvrny nečistoty uchoval. Postavil proti lásce lásku na odpor, lásce nečisté lásku božskou i připomínal si onu krásu a nevýslovnou slávu, které dosahují duše čisté podíl mající ve slávě Krístově, beránka pravého, od níž oni, kteří oděv svatební poskvrnili, vyloučení jsou, aby svázáni na rukou i nohou zavržení byli do temností zevnitřních. Tak rozjímaje a pláče bil se v prsa a zahnal své myšlenky jako komáry. Pak povstal, pozdvihl ruce své k nebi a prosil s pláčem a lkáním o pomoc a ochranu Boží volaje: „Pane všemohoucí, jenž sám mocný a milosrdný jsi; Pane můj, pravím, Ty naděje malomyslných i všech pomoci potřebných, pomni, prosím Tě, na mne, služebníka neužitečného, shlédni na mne očima milosti a zachraň duši mou od meče ďábelského a z ruky psa věc mou a nedej upadnouti v ruce nepřátel. Necht se neradují nade mnou, kteří ze zlosti mne nenávidějí; nenech mne zahynouti ve zlobě a nedej, aby zhanobeño bylo tělo mé, které jsem čisté zachovati Tobě slíbil. Neb po Tobě toužím, Tobě se klaním, Otci, Synu a Duchu Svatému na věky.“ — Sotva „Amen“ dopověděl, cítil nádech nebeské potěchy a zmizely zlé myšlenky. Setrval však v modlitbě až do půl noci; znaje dobře úskoky nepřítele zlého, umrtvoval tělo hladem, žízní a jinými způsoby, stál někdy celé noci vzpřímen, modle se, a na paměť si uváděl svazek, jejž s Bohem uzavřel, představoval si

rozmýšleje v duchu budoucí slávu spravedlivých a znázorňoval si peklo, které zlým hrozí. To činil proto, aby zlý duch nenalezl duše jeho zahálejší aneb roztržité, a tak mu bez námahy zlé myšlenky vnuknouti a čistotu duše jeho znepokojiti a poskvěrniti nemohl.“

Jak velebná podívaná pro nebe — jinoch takto bojující! Jaká hanba pro satana od útlého chlapce býti zahnán a k zemi poražen a nohu vítěznou na šiji cítiti! Nezoufej, těch, kteří tobě pomáhají, jest více, než těch, kteří proti tobě stojí.

---

29. Čistota ovocem velikomyslného sebezapření.

Pokračuj dále, jinochu. Nejen ubrániti se máš nepřátelům, ďáblu, světu, tělu — útoč na ně, porážej je, poval je k zemi. Rci s apoštolem: „Mně svět jest ukřižován a já světu“ (Gal. 6, 14.) Opásej se mečem umrtvení, vyjdi k boji svatému proti tělu svému, proti svévoli. Uč se i dovolených věcí si odpírati, abys tím snadněji nedovolených věcí se odříkal. Krot, křižuj, trap tělo své, aby tebe méně trápilo, znepokojovalo, méně bojovalo proti tobě. Odpírej si, jestli milost tě k tomu ponouká, anebo pokušení ti radno činí, zbytečného jídla a pití, odpočinku a pohodlí. Nedbej na sténání přirozenosti. Jednej s tělem svým jako s největším nepřítelem svým; c'češ-li míti od něho pokoj, jemu pokoje nenechávej.

Podivno! Právě oni svatí jinoši, jichž čistota nejskvěleji září, byli nejslavnějšími vzory přísné kajicnosti; jen si vzpomeň na sv. Benedikta, sv. Aloisa a sv. Stanislava. Oni nepřítelů svého takoruka v jeho vlastní pevnosti vyhledali, do úzkých vehnali, válčili a obléhali — nebeské umění bojovní, která vždy k vítězství vede. Divíš se, že během věků tolik vyvolených jinochů zřeklo se pohodlí života, majetku, slávy a vyhlídky na čest; že do pouští se uchýlili a proti tělu jako nepřátelé vystupovali bděním nočním, kajícími skutky, posty a prací ustavičnou: jim všem záleželo především na čistotě; aby ji zachovali, znovu dobyli, přinášeli tyto oběti, ukládali sobě tato mrtvení. Obklíčili se ploty trnovými, aby lilii čistoty zabezpečili; bolestí žádost usmrcovali, sebezapíráním život vykupovali, válkou ustavičnou pokoj na tomto i na onom světě.

Jinochu zženštilý, kterak chceš zlomiti vládu těla, když mu nedáš cítiti své vlády?

Když Konstantin Veliký samovlády se ujal, nejednou se dal strhnouti k libovůli a násilí přeháhlému. Krispus, syn z prvního manželství, jinoch zvláštní krásy a udatnosti považován, co více platí, za vzor čistoty neporušené. Krispova macecha Fausta, nástrahy činila jeho nevinnosti. Jako druhý Josef útekem unikl úkladům bídné ženy. Tu se Faustina náruživá láska změnila v nenávist náruživou; obžalovala Krispa ze zločinu nejhoršího a Konstantin zaslepený a unáhlený, vlastní dítě bez

výslechu k smrti odsoudil. Pokrm otrávený mu předložili. Bezbožná Fausta přiznala se později k zločinu a podobně usmrcena byla.

Ano, „království nebeské trpí násilí, a ti, kteříž násilí činí, uchvacují je“ (Mat. 11, 12) Zbabělci! Čisti bychom rádi byli, avšak sobě bolest učiniti, zapíratí sebe, tělu nadvládu ducha dáti cítiti, toho nechceme, před tím se chvějeme. Bože shovívavý, měj s námi utrpnost! Bože věčný, posiluj nás!

---

30. Čistota zřídlem pokoje oblažujícího.

Andělé kdysi pěli: „Pokoj lidem dobré vůle!“ Nejlepší vůli má zajisté jinoch, jenž se varuje nejen hříchu vůbec, nýbrž zvláště hříchu nečistého. Vůli nejlepší má, neboť jen těžkým bojem tak velikých věcí docílil a úskalím různým převedl lodičku svou křehkou. Má vůli nejlepší; neboť hlasu svědomí věnoval pozornost a s milostí věrně spolupůsobil. Proto dostává se jinochu čistoty dbalému pokoje, útěchy, vnitřní spokojenosti; pokoje jako výsledku boje vítězného, pokoje jako odměny věrnosti osvědčené, pokoje jako svatého přídatku sebezapírání neúprosného.

Nezáří-li pokoj z čistých, jasných očí nevinného? „Hvězdy, květiny a lesklé oči nevinnosti,“ říkával duchaplný a citůplný řeholník, „jsou pozůstatky ráje.“

Neovívá-li pokoj na blízku čistého? Jeho přímost, kázeň jeho řečí a chování, mnohdy i líbeznost jeho zjevu, jak milá ti jest, jak tě to oblažuje jako vzduch domova.

Viz tichou krajinu v milé záři slunce večerního; u tvých nohou tiché, jasné jezero, ověnceno nivami usmívajícími se, stráněmi úrodnými a lesy útulnými. — Pohledni však ven, když tam bouří a zuří. Oblaky děsně letí, jezero víří a zuří. Příšerno jest v lese, vrcholky stromů se sklánějí, větve praští, kmeny stěnaží, příroda bouří a vždy temněji jest vůkol.

Viz zde vášeň, tamo klid duše.

Na veliké lodi bylo právě hlučně. Skupina hrubých plavčků spílajících stála kolem chlapce patnáctiletého, jejich soudruha, jenž seděl na laně svinutém. „Svatoušku, lenochu, licoměrníku!“ volali. Pěstí jej kdos udeřil a chlapci vypadá knížka o Následování Krista, pak jiný kopnul a knížka vyletěla přes okraj lodě. Vítězný křik a tlupa se ubírá dále. Než „Alf“, jak jej nazývali, nebyl ani svatouškem ani lenochem ani licoměrníkem. Alfred pocházel z dobré rodiny, uměl čísti, byl skromný, čilý, pilný a k službám ochotný. Nestydatostí a nečistých kousků svých druhů se ovšem nezúčastňoval; ale za to jej trápili a nešetřili ho občas i trýzní. Nesnadno jest mezi lodníky a plavčíky spustlými zůstat čistým a nenakaziti se společností, již se vyhnouti nelze. Alf zůstal pevný. Jak jindy častěji sestoupil Alfred po události právě zmíněné do koutka dolní místnosti a poplakal si.

Tiché své modlitby pokaždé končil: Můj Bože! raději všecko na mne dopust, jen nevinnost mi zachovej. Nyní ztratil i svého těšitele, malinkou knížečku. Kdo popíše podivení tlupy divoké, když na druhý den v prázdné hodině uzřeli Alfa sedícího se známou knížečkou v ruce? Alf tajemství neprozradí! vždyť předešlého večera, když právě měl práci v člunu na boku lodi zavěšeném, našel svůj malý poklad, jenž až tam zaletěl. Tato na pohled zázračná událost způsobila mezi plavčíky úplný obrat mysli. Počali si Alfa vážit, prosili jej, aby jim občas z knížky zázračné četl; posléze je sám čísti učil; špatné písně a ohyzdné řeči umlkaly a Alfred stal se oblíbeným apoštolem svých dřívějších mučitelův a nepřátel.

Tak požehnává Pán Bůh čistotě, trpělivosti a důvěře! Tak dává vědomí čistého srdce utěšený pokoj v bouři zevnější!

---

31. Čistota zřídlem svaté veselosti.

Země, toto slzavé údolí, místo vyhnanství, není k veselosti způsobilá. Jest však někdo, jenž se radovati může, jenž má příčiny veselým býti; ten, jenž doufati může, že je v stavu milosti — tím jest především čistý.

Ano, čistý mládenče, „vesel se v mládosti své“, jak praví písmo svaté. (Kaz. 11, 9.) Máš příčinu k tomu; vždyť víš, že Pán Bůh s tebou spokojen jest. Jak by

jinak bylo? S jakým zalíbením spočívá jeho oko nejčistší na duši tvé neznesvěcené, na těle tvém zasvěceném svaté cudnosti! „Oči Hospodinovy nad těmi, kteří se ho bojí.“ (Žalm 32, 18) Obáváš se, štítíš se jej uraziti, lékáš se stínu hříchu, jak bys neměl vyčísti zálibu v očích Boha a proto vesel býti!

Máš příčinu radovati se; neb v domě srdce tvého jest pořádek. Tam nebouří náruživosti, nezahá ta neb ona po otěžích, jež posléze uchvacuje vždy vlády nejchtivější, nejnenasytnější ze všech, smyslnost.

Máš příčinu vesel býti, neb tělo tvé není otrokem nejpotupnější krutovlády hříchů; jako čistý, lesklý chrám, svatyně Boha důstojná, vznáší se nad hnijícími troskami zbořené nevinnosti, jež zemi vůkol kryjí. Máš příčinu býti dobré mysli; neb tvé svědomí, jehož hlasu jsi neoslyšel, netrýznil, neodsoudil k mlčení smrti podobnému, dává ti svědectví radostné. Slyš ho i budoucně, pozoruj jeho výstrahy, poslouvej jeho rady! „Bezpečná mysl jest jako ustavičné hody.“ (Přisl. 15, 15.) Neřest pak jest zasmušilá, mrzutá, nespokojená se sebou i se vším světem! Často jest veselost chvilková trapným výronem rozpustilosti, která se podobá jen přespříliš šumu vlny divoce vzbouřené, jež brzy mizí.

Ctnost, zvláště čistota dodává duchu stálosti, duši souměru, čelu jasnosti, oku lesku, šlechtí, povznáší, ozařuje celého člověka.

Velmi tklivo jest slyšeti legendu o malém miláčku Panny Marie a Božského dítku, o bl. Heřmanu Josefu. Jsa dítkem divné čistoty srdce vyhýbal se pečlivě vrstevníkům hrubým a hrám hlučným. Za to nikde raději neprodléval než v chrámě, a modlíval se zvláště rád před obrazem Matky Boží, kterou si záhy za svou matku vyvolil. Posud ukazuje se v Kolíně nad Rýnem v chrámě P. Marie na Kapitolu ono místo, kde v dětinné prostotě s P. Marií a Ježíškem se bavil. Tam pozdravil Pannu Marii, když šel do školy, tam se uchyloval, když spolužáci si hráli aneb jinak radovánkám se oddávali.

Jednou měl Heřman krásné jablko: tu dobrému hochu napadlo, aby je nabídnul Ježíškovi. Vztáhl ruku k obrazu, a dle pověsti Ježíšek jablíčko přijal. Jindy, bylo to v zimě, přišel chudý chlapeček bos k obrazu a klečel zde v modlitbě třesa se zimou. Tu se ho tázala P. Maria: „Heřmane, proč jdeš v zimě takové bez obuvi?“ Odpověděl: „Nemám žádné.“ Tu mu P. Maria ukázala kámen a řekla: „Jdi k tomu kameni; tam nalezněš tolik peněz, kolik potřebuješ, a když příště čeho budeš potřebovati, hledej tam s důvěrou.“ Když jiné dítky pozorovaly, že Heřman na onom místě peníze nalézá, hledaly i ony; ale poněvadž ani tak čisté a hodné nebyly jako Heřman a ani nemilovaly tak Marie, nenalezly ničeho; peníze byly tam jen pro Heřmana. Heřmanova čistota byla tak veliká, že když později do kláštera

Steinfeldského vstoupil, jemu jméno čistotného ženicha Panny Marie dali, a on se pak Heřman Josef nazýval.

Jistě měl jsi již příležitost porovnat divokou rozpustilost některých s tichou, vroucí veselostí jiných. Odtud pak se bere pravá, trvalá radost, ne-li ze srdce čistého, které Boha miluje a Bohu věrno jest, jež Bůh opět miluje?

---

32. Čistota zřídlem mnohého požehnání časného.

Po neřestech jeví se, byť ani ne vždycky, přece často jisté následky časné těchto naruživostí. Tak jest častěji i s ctností; následují ji požehnání časná.

Ovšem očekává ctnost, jež předně Pána Boha na zřeteli má, především odměna nadpřirozená; onať pozemské nepotřebuje, když jí nebeská zabezpečena jest. Avšak štědrý Pán Bůh nezřídka i tímto způsobem vy-
lévá číši své spravedlivosti uznané na ctnostného, jednak, aby je povzbudil, jednak, aby světsky smýšlející srdce lidí hříšných, je-li možno, vnaudou statků časných, od zlého odvrátil a k ctnosti obrátil.

A proč by se nedostalo mnohého požehnání nej-
líbeznější všech ctností, která sídlí v těle, smyslech a údech?

O nečistém praví Písmo sv., že jest „nešlechetný; hnis a červi zdědí jej, a vyhlazen bude na příklad větší.“ (Sirach 19, 3.) Srdce čisté však i tělu dodává svěžesti,

síly a leposti. „O jak krásné je čistotné plémě v skvělosti“ (Moudr. 4, 1.), oči všech se na ně obracejí, a všechny vábí k sobě.

Nezřídka dodává zdrženlivost jinochu síly tělesné, která věk vyvyšuje. Nezřídka vtiskuje čistota jinochu vzezření nadzemské. Nezřídka leskne se v oku čistého jiskra, jež okouzluje, vzrušuje a do srdce vlastního svítí. Nezřídka celý zevnějšek čistého jeví čerstvost, život, přívětivost, jež nás vábí a ctnosti k povzbuzení, neřesti k zastydění slouží. A teprve kdo takovou nevinnou duši blíže poznal a do ní nahlédl, komu bylo popráno býti nadšeným svědkem jejích bojů strastiplných, avšak i vítězství jejích: ten je duši takové oddán, s uctivou náklonností k ní jest poután!

Ještě jednou: Jak krásné jest čistotné plémě v skvělosti! u Boha i u lidí jest v uctivosti!

O Bohumíru z Bouillonu, hrdinu první výpravy křížové, vypravují se divy síly a statečnosti. V bitvách vrhal se do zápasu nejtěžšího. Nejbojovnější nepřátely vyhledával a zápasil s nimi. Mnohého i obručného protivníka jednou ranou rozpůlil až k sedlu. Na otázku, odkud má tak neobyčejnou sílu, odpověděl: „To jest síla čistoty; neb nikdy jsem rukou svých nečistotou neposkvrnil.“ Když Bohumír jednou v okolí Antiochie zachránil život chudému poutníku, jež medvěd zuřivý pronásledoval, vrhl se dravec na něho, vyhnul se ráně jeho, a chtěl hraběte k zemi povalit. Než Bohumír medvěda levicí tak

dlouho zadržoval, až pravicí meče dobyl a jej až po rukojeť do boku stvůry zarazil.

Byť tobě i na pozemských statecích nezáleželo, nemůže ti býti lhostejno, zdali tělo, nejvyšší dobro po duši, odměnu dostává anebo trest. Měj, jinochu, tělo v uctivosti a ono ti čest přinese.

---

33. Čistota zřídlem duševní svěžesti a síly.

Povahu chce každý míti : na síle duševní si zakládají, slabým nikdo nechce býti. A přece jest sebeovládání znamením a zároveň zřídlem v pravdě křesťanské síly duše. Ký div, že duše čisté zpravidla i duše silné jsou.

Síla duševní osvědčuje se v trpělivosti. Byť i jinochu na pouti jeho tolik trní se neukázalo, čím dále pak postupuje v letech, tím vážnějším se stává život, tím více žalu se dostavuje, tím více má příležitosti, připojiti se k dlouhé řadě poutníků kříž nesoucích. Obyčejně jest mysl čistá, nehledě k milosti Boží, statečnější, otužilejší a trpělivější, poněvadž se umí zapírat, zvyklá obětí, od světa odloučena jest.

Síla duševní jeví se v podnikavosti. Nejedná se tu o zemské věci; v oboru duchovním, v něm obzvláště — v říši ideálů, na poli mravní výsosti, lze po velkých věcech toužiti a je konati. Kdo by lépe porozuměl lákání milosti, kdo by byl povolnější všem šlechtným hnutím srdce, jako čistý? Čistý jest jeho zrak, nezkalen náruži-

vostí; zdrávo jest jeho srdce, nezkaženo zženštilostí: ký div, že věci vysoké myslí a koná!

Pravá síla duševní jeví se ve vytrvalosti. Čistý nezůstal čistým bez boje ustavičného, bez bdění neustálého, bez modlitby, bez boje proti tělu a krvi, proti světu a peklu; tuto vytrvalost provádí v tomto boji často i v těch věcech, jež pro Boha, pro spasení duše vůbec pojal, a jichž provedení jemu ke cti slouží!

Viz mocný dub. Hluboce v zemi jsou kořeny jeho. Zdravý uvnitř i na kůře, rozpíná daleko mocné větve. K nebi se vznáší jeho vrchol; vzdoruje věkům, a skácen ještě trvalosti dodává tomu, co z něho pracováno.

I ty buď dubem takovým, jinochu! Braň se zhoubnému vlivu náruživosti, posiluj se vždy víc a více. Pevně a odhodlaně kráčeť v dobrém. Zlému mužně odporuj. Máš-li příležitost veliké věci podniknouti, zkoušej, pros Pána Boha o milost, přilož ruku k dílu a setrvej!

Svatý Vincenc z Paula, jenž sám kdysi byl zajatcem v Tunisu, vši péči vynakládal, aby zmírnil krutý osud křesťanů v zajetí berberském. Mnohé vykoupil, jiným posílal almužnu a co ještě důležitější, missionáře, aby je těšili a před ztrátou víry zachovali. Z oné doby jsou známy některé příklady rekovné statečnosti, které nám dokazují, co zmůže víra, bázeň Boží, láska k čistotě i v chlapcích a jinoších. V listě z června roku 1646 vypravuje missionář Guérin příběhy jedenáctiletého chlapce, jenž na březích anglických upadl do rukou mořských

loupežníků. Milostí Boží pohnut, odpřisáhl blud a trýzněn i bit vyznával víru svou s odvahou neotřesenou. „Bij, bij,“ řekl pánu svému, „a chcešli, třebaš i hlavu mi utni: avšak věz, že jsem katolickým křesťanem a jako taký umřítí chci“. A k missionáři obrácen, řekl: „Buďte upokojen, jsem odhodlán raději všechno i smrt vytrpěti, než bych zapřel božského Mistra.“ — 26. července téhož roku o život přišel dvaadvacetiletý Portugalec, že se zpečoval čehosi nečistého se dopustiti, k čemuž vyzván byl. — Brzy potom byl mladý Francouz na kůl naražen; i on hanebným požadavkům zmužile odporoval a nechtěl za žádnou cenu sloužiti za nástroj nízkých náruživostí. — Léta 1648 trpěli dva mladíci čtrnáctiletí, Francouz a Angličan, za víru a nevinnost týrání všeliká, až svou odvahou pochopy své odzbrojili. Ze zuřivců těchto vrhl se jeden s dýkou v ruce na Francouze a hrozil mu, že mu uši uřízne. Mladík rychlým pohybem zmocnil se zbraně, uříznul si ucho a klidně je podal Turkovi žasnoucímu se slovy: „Chceš i druhé?“ — Za nedlouho oba přátelé nakažlivou nemocí zemřeli a spolu do nebe vešli, aby přijali odměnu věrnosti.

Ano, zmužilosti a síly dodává čistota. „Zmužile jsi jednala, a posilněno jest srdce tvé, proto že jsi milovala čistotu“ (Judit 15, 11.), řekli mužové z Betulie Juditě čistotné, když Holofernovi krutému hlavu uřala.

34. Čistota zřídlem spasitelného vlivu na jiné.

Naším praotcům byla poddána všecka příroda, kdy sami Pána Boha poslušni byli, byli též králi viditelného tvorstva. S hříchem poměr tento se změnil. Vzpoura zde, vzpoura tam; ztracené přátelství Boží, poroba hříchu zde, nepřátelství tvorů, boj a odpor tam.

Nicméně měli různí svatí mužové ze zvláštního dopuštění Božího divný vliv na přírodu nerozumnou, člověku nepřátelskou: na příklad sv. František z Assisi, Otec Anchieta a jiní.

Rovněž za všech časů byli lidé zvláštní milostí obdařeni, kteří též nad dravou zvěří mravního světa jakousi nadvládu vykonávali i dovedli sobě vymoci uznání a úctu, ano vliv i moc.

Zvláště lze to pověděti o nevinnosti, která nejednou v boji s lidským vyvrhelem zvítězila, ano někdy i vlky v beránky, loupežné dravce v pokojné holuby proměnila.

Mnohdy působí mocně příklad jinocha čistého. Již jeho zevnějšek často k sobě vábí, jeho skromnost, milá prostota, mírná veselost: ještě častěji však udržuje v mezích lidí lehkovážné, kteří s ním obcují, jeho známá přísnost, svědomitost a rozhodnost, s kterou všelike ne slušnosti odmítá a od sebe odpuzuje. I dejme tomu, že by drzá neřest potupovala to, co nerozumem, upřílišováním aneb snad přetvářkou nazývá; přece tak mnohý, hluboce kleslý jinoch pocítil v přítomnosti šlechetnějšího, čistěj-

šího lítost, závist, upomínku k návratu a polepšení se; zkrátka: nevinnost byla již mnohému prostopášníku němým kázáním výstražným účinku velmi spasitelného.

Buď takovým apoštolem čistoty, jinochu! Rozpuď, kamkoli přijdeš, leskem vznešené této ctnosti neřest, jež se světla štítí. Neváhej vždy a všudy, ovšem opatrně, avšak vážně a svobodně na odpor se postavití řečem neslušným, nevázanosti lidí drzých, i kdybys svedení se nemusel obávat; aspoň se vzdaluj lidí, mezi nimiž by ti přiřknuta byla úloha ovečky, jež do doupěte vlků zabloudila.

Jinoch hodný i od jiných pro svou ctnost a bezúhonnou mravnost velmi vážený šel jednou na procházku; tu potkal jej spolužák, jehož mravy právě opakem toho byly. Richard ze zdvořilosti šel s Lotharem. Richard nebyl z těch, kteří jen pro sebe jsou dobří, ale nikdy se neodvážil otevřeně slovo promluvití aneb o polepšení zbloudilého se pokusití. Brzy rozmluva se sta'a vážnější. „Rci, Lothare,“ pravil Richard, „jak to s tebou bude později? Náboženskou lhostejnost veřejně ukazuješ, a ani netajíš, jak to vypadá v tvém srdci světu oddaném. Co začneš později? Chceš vždy takým zůstatí?“ — „Divná otázka,“ odpověděl Lothar popuzen, „co později začnu, se ukáže. Snad se někdy obrátím,“ dodal posměsně. — „K tomu ti přeji štěstí,“ odvětil Richard, „ty jsi již polobohem, zdáš se býti pánem budoucnosti

a již určitě víš, kdy bude na čase k smrti se připravovati.“ — „Co po tom,“ řekl Lothar, „vždyť jiní nedělají jinak; ti též užívají mladosti a vážnost ponechávají na věk pozdější. A vy, zbožní, jste všichni — s odpuštěním — pokrytci; ty ne, to vím; ty míníš poctivě — ale ti ostatní.“ — „Děkuji, Lothare. Odkud to víš, že jsme pokrytci, vidíš nám do srdce?“ — „To přece jest samo zřejmé,“ řekl Lothar, „který pak jinoch mohl by život tak čistý vésti, jak vy zdánlivě ukazujete. To nemůže býti.“ — „Ty tedy nevěříš, že já to mohu, že já to skutečně činím? Jak by Pán Bůh od nás jinochů mohl žádati, co by bylo nemožno? Máš ostatně pravdu: chtění samo, snaha pouze lidská sama nepostačuje. Zajisté že jsi sám již často chtěl, ale nepodařilo se ti, jak sám přiznáš. Pomoc nebes musí slabé vůli lidské přispěti.“ A nyní vyličoval Richard jednoduše a prostě nutnost, snadnost a sladkost modlitby, mluvil o svátostech a zvláště Lotharovi dokazoval, že v těchto těžkých letech boje jinošského, v nichž se mnohé, někdy všechno rozhoduje, vůdce duchovního oteckého přítele třeba, jehož ruka by jinocha pozvedla, podporovala, řídila a pobízela. Výsledek této dlouhé rozmluvy byl, že Richard položíkaného Lothara k známému knězi dovedl, jehož šetrné a trpělivé lásce se pomalu podařilo hluboké rány v srdci Lotharově vyléčiti. „Za to mám po Bohu poděkovati svému příteli Richardovi,“ říkával Lothar, divil-li se někdo změně jeho.

Jak krásno jest získati jiné pro etnost, čistotu, pro Boha a věčnost! Právě bezúhonnost života, jinochu čistotný, dodává ti vážnosti, dodává slovům tvým důrazu, dává ti nějak právo spolupracovati na rozšíření etnosti.

---

35. Čistota zřídlem správného rozhodnutí o budoucnosti.

V důležité části života jinocha, v níž se jedná o závažnou volbu stavu, mnoho na tom záleží, aby duch jasně viděl a srdce dobře cítilo, aby duch i srdce se otevřely a přístup dovolily osvěcujícímu a zahřívajícímu paprsku milosti Boží.

Nesmíš bez rozvahy, neporadiv se s Bohem i sebou, stav voliti. Čím více vloh ti Pán Bůh dal, čím důležitější úlohu ti Pán Bůh na zemi určil, tím více záleží na tom, abys Pána Boha o osvětlení prosil, i aby srdce tvé schopno bylo poznati pokyn Boží.

Buď přesvědčen, že mnozí jinoši hříchy mladosti, dlouhými zlými návyklostmi, mravní zkažeností, byť i jí na venek ani nebylo pozorovati, neschopnými se stávají k některým povoláním, které by jim Bůh by přidělil, kdyby nebyli nehodni, anebo kdyby srdcem k zemi obráceným takovým pokynům milosti Boží porozuměli. Ano mnozí jinoši poblouzením politování hodným stávají se vyššího povolání nehodnými. Má snad Pán Bůh krá-

lovský plášť kněžský na ramena taková vložiti? Má takovým rukám nejen klíče království nebeského, ale i neposkvrněné tělo Syna svého jednorozeného svěřiti? Má rty takové zvoliti k hlásání čistého slova Božího, k potrestání neřesti, ku chvále ctnosti, k obrácení hříšníků, k posvěcování spravedlivých?

A kdyby porozuměli takoví jinoši pokynu milosti; nejsou slabí, aby uposlechli toho, jenž k tak těžké hodnosti je volá? Necítí se nestatečnými? nelekaají se před zodpovědností? nehrozí se nového úpadku?

Ovšem i nejspustlejší člověk může povstati, i nejvzdálenější od Boha může se mu přiblížiti, i Šavel — Pavlem se státi: avšak takové zázraky milosti nestávají se denně, a na nás jest, milostem, jež s námi snad veliké, žádných překážek v cestu neklásti.

A nehledě k tomu, i k světským stavům uschopňuje mladost v bázni Boží a čistotě mravní ztrávená jinak, než zhýřilý, smyslům, zvláště nečistotě oddaný život jinošský.

Jak mnohý jinoch, šlechtné povahy a snad i rodu vznešeného rovná se drahokamu v bídém blátě zahrabanému! — Těžká starost tížila mateřské srdce ovdovělé kněžny Corsiniové, když viděla zjevné netečnosti svého, mladistvého Ondřeje. Kolikrát jej úpěnlivě prosila, aby zanechal zpustlého života svého! „Ach, odtrhni se Ondřeji“, říkala mu, „od mladých lidí, kteří tě zahubí.

Hanbu uvaluješ na celý rod, a mne do hrobu přivedeš!“ Než — co pomohlo! V té chvíli pohnut jsa, zapomínal Ondřej za chvíli slibů svých. — Jednou opět jiných nevázaný více nocí domu nepřišel. Tu rozkázala kněžna svým domácím, aby oblekli šaty smuteční. Sama pak spěchala do kostela Karmelitů a zde vroucně se modlila. Odcházejíc potkala na křížové chodbě Ondřeje, jenž jí šel vstříc. „Jak“, pravil polekán, „ve smutku? Kdo pak u nás zemřel?“ „Zde není místo, abych ti to pravila“ — odvětila matka. Doma mu řekla: „Ty tedy nevíš, Ondřeji, koho všichni želíme? Nejsi to ty sám? Ano; ty jsi pro nás mrtev — my želíme tebe i sebe. Bohužel se má takto splniti první díl snu, jejž jsem měla před tvým narozením! Viděla jsem vlka, jenž na prahu kláštera karmelitského tichým beránkem se stal. Poslednější nechce se nějak splniti, přece již jsem tě dávno Panně Marii obětovala!“ Matka pak hořce plakala. Řeč tato, a co doma viděl, dojalo jej. „Matko, matko“, zvolal: „vlkem byl jsem — beránkem chci se státi.“ Ondřej vstoupil do kláštera karmelitského, činil pokání přísné, bojoval vítězně proti pokušením nejtěžším a vedl tak etnostný život, že se později biskupem ve Fiesole stal. On jest svatým Ondřejem Corsinim, jehož památku Církev sv. dne 4. února slaví. — Po jakých oklikách přišel Ondřej k cíli od Boha mu vytknutému!

Ušetři si, jinochu, takové okliky! Ani se svou budoucností dobře nemyslíš, nevážíš-li si přítomnosti, zne-

svěcuješ-li a potřísnuješ-li ji. Žij čist a ozdob již nyní srdce cnostmi, a pak se ti jednou z vůle Boží otevře budoucnost jako široké pole užitečné a čestné činnosti.

---

36. Čistota zřídlem utěšených vzpomínek v pozdějším věku.

Mnohý v mladosti své myslí jen na okamžik, jenž právě ubíhá. To není moudré ani spasitelné. Nepočítáš-li na léta pozdější? na věk mužný, na stáří? Jestli ne, pak jsi nevýslovně nemoudrý, ježto se vydáváš v nebezpečí, že budeš s cesty neřestí na prah věčnosti pohnán a trýzni nekonečně vydán. Jestli ano, pak ti třeba vědět, že mužný věk a stáří na mladém věku jako na základě spočívají, že z mladosti vyrůstají jako květina ze zárodku svého.

A vzpomínka na minulost hříšnou dá se tak strásti jako břemeno tížící? Jak mnohého trápí v dospělém věku myšlenka na předčasnou ztrátu nevinnosti, na léta dětství a jinošství hříchy potřísněná, na zmrhaný drahocenný čas mladosti, v němž dobrý výsev mohl býti zaset, a nebyl vyset. Slyš povzdechy sv. Augustina, jenž teprve ve svém 32. roce vždy hlasnějším pobízením milosti Boží ze spánku hříšného se probudil: „Jak pozdě jsem tě začal milovati, věčně stará a přece nová krásu, jak pozdě! Ach, ve mně jsi byl a já jsem byl venku,

a hledal tě venku, a krásného světa zevnějšího, jenž tvým dílem jest, jsem bídný zneužíval!“

Viz, příteli, takových žalných vzdechů můžeš si ušetřiti, bdíš-li nad svou nevinností, střežíš-li ji jako perly nejdražší, užíváš-li všech prostředků, bys čistotu zachoval, snad ztracenou co nejrychleji získal. Pak můžeš jako muž, jako stařec pokojně a klidně zpět pohlížeti na dráhu jasnou, za tebou ležící; pak můžeš se kdysi radovati jako rek ve vítězoslávě sešedivělý, který vzrušeným srdcem a myslí povznesenou vzpomíná na boje vyhrané a dobyté prapory svých nepřátel; pak můžeš plesati jako kormidelník osvědčený, jenž svou loď stokrát vytrhl bouřím, úskalím a loupežníkům mořským a náklad bohatý neporušený přivezl do přístavu domácího.

„Koruna důstojnosti je stáří, které na cestě spravedlivosti nalezeno bude,“ praví Písmo svaté (Přísl. 16, 31.)

Hrabě Eleazar aneb Elzear ze slavného rodu Sabranů již v mladosti vedl život bohabojný. Ovšem jej matka, jako kdysi sv. Blanka, již při narození obětovala Pánu. „Můj Bože,“ mluvila, mělo-li by dítě kdy cesty ctnosti opustiti a hříchu se oddati, raději ho hned po křtu svatém od srdce mého odtrhni a vezmi ho k sobě, pokud jest nevinné!“ A Eleazar zůstal čist. Jeho tiché, skromné a přece přívětivé chování získalo mu lásku všech. Radoval se, když stoje u brány zámku, aneb pokud malým byl, spocívaje na rukou své chůvy, almužnu chudým rozdávati

mohl. Později snášel ze svého oběda do dvoru zámeckého a nasycoval některého hladového chlapce. Zbožnému knězi jednomu svěřil, že nemá přání toužebnějšího, jako mezi nevěřícími krev svou proliti pro Spasitele. Pán Bůh jinak usoudil. Dle přání krále sicilského Karla II. zasnoubil se ještě mlád s Delfinou ze Sinhasů rovně bohabojnou jak šlechtinou, avšak ještě jako snoubenci uzavřeli svatou smlouvu k zachování panické čistoty. Vzornější domácnosti jak Eleazarovu a Delfininu nelze si mysliti. Zde byl pořádek, zde přihlíženo přísně na zachování přikázání Božích a církevních. A při tom byl Eleazar opravdovým otcem svých poddaných a šlechticem i rytířem v plném slova smyslu. U dvora požíval takové důvěry, že král Robert mu svěřil výchovu syna svého Karla, vévody kalabrijského, a jej vyslal, aby pro něho u dvora francouzského se ucházel o dceru hraběte z Valois. Jak často si vzpomněl Eleazar s radostí na svůj život čistý, jež za sebou měl. Zemřel čítaje 38 let. Celý život jeho podobá se skvostnému, mnohobarevnému věnci, v němž něžný kvítek čistoty nejčastěji prokmitá.

Proč, jinochu, jen na přítomnost patříš? Snad ti Pán Bůh uštědří dlouhou budoucnost; chceš se podobati zpustošenému poli obilnému, na němž leží toliko sláma krupobitím zničená, aneb kypícímu vozu o žních, jenž těžce naložen uprostřed ženců plesajících do stodoly vjíždí?

---

37. Čistota zvláštní úlevou v hodině smrti.

Na nás všechny přijde kdysi ona vážná, rozhodná hodina, která čas uzavírá, po níž věčnost svůj běh nekonečný začíná. Upoutání na lůžko smrtelné, cítíce hrůzu smrti v údech, majíce oko zkalené a pot smrtelný na čele: jak budeme souditi o všem pozemském! Jak budeme souditi o nízkých žádostech těla! A tělo naše jen chvíli od hrobu vzdáleno, v němž složeno již za několik dnů se státi má potravou červů: co bude souditi o své nevině aneb vinné minulosti? — Jak krátké bylo všechno! jak bídné! jak nevýslovně nízké. Aneb opačně: blaze mi, že jsem se zapíral, že jsem zůstal čistý, že jsem dobrý boj bojoval! Kéž by se z hrobu navrátili všichni, kteří za „čočovici“ své nároky na věčnost blaženou prodali, zradili, ztratili!

A pak soud! Jak důvěrně čistí před Pána Boha předstoupí, když před celým světem zjevno bude, že skoro nadlidsky zápasili, když v slabosti lidské před jinými lidmi žádné přednosti neměli. Pak se řekne: „To jsou ti, kteříž umyli roucha svá a zbílili je ve krvi beránkově.“ (Zjev. 7, 14.) „Pojďte požehnání Otce mého, vládněte královstvím vám připraveným od ustanovení světa.“ (Mat. 25, 34.)

Jak mnohému jinochu bylo největší útěchou říci: umírám čist; nikdy jsem hříchu takového nespáchal; vždy jsem nečistoty nenáviděl a Pána Boha jsem prosil,

aby mne jí chránil. Jak jsem rád, že jsem bděl, modlil se a bojoval. Těším se na společnost nejčistší Boží Rodičky, svatých andělů a sv. Aloisia! Toužím, bych schránku tělesní strásl, která by mně nebezpečnou byla bývala. Bože můj a mé všecko, vezmi mě do království svého, kde se končí nebezpečí a vítězoaláva věčně trvá! Nechtěl bys kdysi též tak mluvit?

Jednou dvanáctiletý chlapec, který vzorný život vedl, pracoval k smrti. Matka jeho nedajíc se potěšiti oddala se všecka své bolesti, tvář dítky umírajícího líbala, slzami ji smáčeje. Chlapec napínaje poslední své síly řekl: „Jak tak truchliti můžeš, milá matičko, raděj veleb Pána a děkuj mu za milost, že jsem nevinnost od křtu až do této chvíle neporušenu zachoval.“ Za nedlouho skonalo utěšeně a vesele dítko a bylo bezpochyby na n bi připočteno k andělům, jimž se na zemi rovnalo. — Jednou zase jiný mladík onemocněl. Často a dojemně ho k polepšení napomínal kněz, jenž důvěry jeho požíval. Ještě před krátkou dobou důtklivě ho žádal, aby ustal od svých rejdů nečistých, které i jiným k úpadku byly. S hrůzou pozoroval duchovní, že nemoc povážlivý obrát vzala; tím méně mu to mohl zatajiti, čím méně připraven se mu zdál nešťastník k odchodu do věčnosti. Jak se ulekl jinoch při této, byť i opatrně vyslovené narážce! „Ach!“ zvolal, „kdybych byl věděl, že mi tak záhy bude umírat, jinak bych byl žil. Musím skutečně umřít?“ Vyzpovídal se a skonalo kajicně až do konce zaujat

myšlenkou, že tak bezprostředně od hříchu před soudnou stolicí Boží zjevití se musí nemaje času, by za minulost dostičinil.

Tak to jest, mnozí spoléhají na dlouhá léta, a hle, neočekávaně přikvapí smrt a ponechává jinochu překvapenému někdy jen tolik okamžiků, aby pojal myšlenku: za mnou skoro všechno zlé a přede mnou — věčnost; — o Bože — milosrdenství!

38. Čistota zřídlem zvláštního oslavení v království nebeském.

Jako na obloze hvězda od hvězdy se liší leskem, jasností, vlivem na hvězdy podrížené a blízké: tak i v nebesích vynikají někteří blažení nad jiné, požívají znamenité výhody zvláštního vyznamenání. To zejména lze říci o těch, kteří čistě živi byli, kteří jako duše panenské do svatební síně nebeské vejdou. O nich praví Písmo svaté, že „následují Beránka, kamkoli jde“. Svatý Jan slyšel je, jak „zpívali píseň novou před trůnem, a žádný nemohl se naučiti té písni, jedině tito: nebo paní-cové jsou“. Veliká zásluha čistoty dodává jim zvláštní blaženosti. Stojí nejblíže u Beránka; čistá jich ústa znají písně jiným neznámé, a čistá ruka jejich ovládá harfu nebeskou. „V ústech jejich není nalezena lež“ (Zjev. 14, 3—5.) „Lží“ jest každý hřích, nepravdou, klamem, sebe-

klamem, avšak žádný více než nečistota; žádné radosti nejsou prázdnější, kratší, více zneuctívající, otravující než tyto.

Pravdou je každá ctnost; nebo všechno dobré je pravdivo; přede všemi ctnostmi však je čistota pravdou, když zvláštním způsobem svatosti Boží výraz dává a nám ráz podobenství Božího vtiskuje.

Není divu, že Pán Bůh, jehož cesty „pravda a spravedlivost“ jsou, zvláště ony chválí, na kterých „lež nalezena nebyla“. Stojít jemu blíže, poněvadž Jemu podobnější jsou, od Něho bývají vyznamenáni, poněvadž tužší byl zápas jejich proti ďáblu, „lháři od začátku“, a proti světu, jehož pomíjející podoba přejde.

Kdežto v propasti pekelné na nevolníky náruživosti nečisté zvláštní trýzně, zvláštní opovržení přijdou; bude v nebesích pokorná nevinnost zvláštní korunou ozdobena, a všichni svatí s podivem a uctivým žasnutím pozírají na tyto vyvolence, kteří „koupeni jsou z lidí, prvotiny“, úplně od země vyloučené, „Bohu a Beránkovi.“ (Zjev. 14, 4.)

Známý přítel mládeže, sv. Filip Neri, byl v Římě zpovědníkem velikého počtu mladíků, kteří s dědinnou náklonností mu oddáni byli. Mezi nimi byl syn knížecí Pavel Massimi, zbožné, nevinné dítě. Maje asi čtrnáct let roznemohl se Pavel prudce a náhle nemoc velmi povážlivý obrat vzala. Posláno pro sv. Filipa; než tento

byl právě u oltáře. Skončiv svatou obět spěchal Filip do paláce Massimi. Již v obličejích služebnictva vyčetl, že neštěstí se stalo, Pavel byl mrtev. Opravdu našel sv. Filip jen mrtvolu, při níž otec bolestně dojatý hořce plakal. Sv. Filip sám byl zarmoucen nad tím, že Pavel bez něho zemřel. Ve své bolesti vrhl se na mrtvolu drahého dítěte, třásl jí, kropil ji svěcenou vodou, modlil se a volal hlasem pronikajícím: „Pavle, Pavle, Pavle!“ Jaké zděšení zmocnilo se všech okolostojících, když Pavel najednou oči otevřel, udiveně kolem sebe a na kněze patřil jako by se tázal: proč jste mne vzbudili? „Pavle“, volal nyní sv. Filip, „chceš raději žítí aneb opět umřítí?“ „Otče“, odvětil chlapec, „v nebi viděl jsem svou matičku a svou sestřičku, raději opět umru.“ A Pavel zavřel opět oči, vydechl hluboce a podruhé byl mrtev. Posud se ve výroční den této události na 16. března v paláci Massimi sloužívá mše sv. ve světnici, v níž mladý Pavel zemřel, jež v kapli změněna byla. — Tak sladko jest čistému umřítí! a tak vzácné jest nebe čistotných, že ani život knížecí na zemi není žádoucí, když do nebe, třebaš jen na chvíli nahlédli!

A nyní, jinochu: co soudíš o perle, kterou míním? Věříš, že onať vzácná? Chceš jí dobýti, byť i za cenu velikých námah a těžkých zápasů? Chceš si ji zachovati, byť to stálo oběti největší? Měj odvahu! jak velebná jest čistota sama o sobě! jak cenná u Boha! jaké požehnání má v zápětí! Jaká odměna očekává ji

tam nahoře! A příklady tolika velikomyslných chlapců a jinochů jak povzbuzují! Jak ti ukazují cestu, tito rekové mladiství! Vzhůru za nimi do nebe čistotných!

Modlitba o dar čistoty.

O Maria, Panno nejčistší! O svatý Josefe, panický, ctihodný snoubenče Marie! Vy čistí duchové nebeští, a zvláště Ty, můj svatý anděle strážci! Svatý Aloise, sv. Stanislave, sv. Jene a všichni mladiství světcové, kteří se čistotou skvějete: vizte u nohou svých jinocha, jenž by rád byl čist a Vám podoben! Než těžko mně to připadá; náruživosti víří, svět láká, ďábel nástrahy činí. Jestli vy mně nepomůžete, nikdy nedosáhnu, na čem, jak dobře vím, mnoho, ba všechno záleží. Proste tedy za mne Pána Boha o hojné milosti; přispějte mi v pokušeních ku pomoci; vyžádejte mi síly, bych příležitostí ke hříchu se varoval a všech prostředků užíval, bez nichž čistota není možná. Kéž by se mi podařilo, bych následuje šlepeství Vašich bez poskvrny pouť pozemskou dokončil, a kdysi k Vám se dostal do nebe čistých! Amen.

Modlitba k sv. Josefovi.

Ochranče a Otče paniců, svatý Josefe, jehož věrné ochraně sama nevinnost, Kristus Ježíš a Panna

panen, Maria svěřena byla, Tebe skrze obojí tento poklad, Ježíše a Marii prosím a zapřísahám, abys mně dopomohl, ať zachován od všeliké nečistoty, s myslí neposkvrněnou, srdcem čistým a tělem čistotným Ježíši a Marii vždy co nejčistotněji sloužím.

(Odpustky 100 dnů. Pius IX 4. února 1877.)

Povzdech k Panně Marii.

Pro své nejsvětější panenství a neposkvrněné početí, Panno nejčistotnější očisť srdce mé i tělo mě. —

Modlitba k sv. Janu, miláčku Páně.

K Tobě, ó svatý Jene, miláčku Krista Ježíše, útočiště své беру a Tebe o Tvou mocnou přímluvu prosím. Tobě se nebesa otevřela, a viděl jsi tisíce tisíců vyvolených Páně, oděných rouchem bílým, kteří následovali Beránka a zpívali píseň novou, jakž dáno nebylo jiným. Byli to svatí, kteří na světě čistoty srdce neposkvrnili. Tebe pro Tvou čistotu panickou Pán Ježíš za miláčka si vyvolil; Tobě popřál spočívati na prsou svých, Tobě svěřil panenskou matku svou Marii. O, svatý Jene, vyžádej mi milost krásného panictví. Tvůj příklad mne veď, aby duch nečistý nikdy nezvítězil nade mnou. Amen.

Obsah.

Strana :

1. Čistota svící mládence	5
2. Čistota slavená v Písmě svatém	7
3. Čistota oslavená příkladem Krista Pána	9
4. Čistota slavená Otcí církevními	11
5. Čistota sama v sobě úcty hodná	13
6. Čistota vznešená ve svém poměru k andělům	16
7. Čistota proslavená boji, kterými ji člověk zachová aneb dobude	18
8. Čistota vzácná, ale křehká nádoba	21
9. Čistota — lilií	23
10. Čistota perlou	26
11. Čistota ovocem svaté bázně Boží	28
12. Čistota ovocem velikomyslné lásky k Bohu	30
13. Čistota ovocem pečlivé pozornosti na svědomí	32
14. Čistota ovocem vytrvalé bdělosti	34
15. Čistota ovocem tuhé přísnosti	37
16. Čistota ovocem modlitby	39
17. Čistota ovocem svátosti pokání	42
18. Čistota ovocem dětinné otevřenosti	44
19. Čistota ovocem chleba andělského	47
20. Čistota ovocem památky na hořké umučení Páně	49
21. Čistota ovocem oddání se Božskému Srdci Páně	52

22. Čistota ovocem úcty Panny nejčistotnější	54
23. Čistota ovocem následování svatých	57
24. Čistota ovocem hluboké ošklivosti proti všeliké nečistotě . .	59
25. Čistota ovocem pohrdání světem	61
26. Čistota ovocem opatrnosti v obcování s lidmi	64
27. Čistota ovocem pracovitosti	66
28. Čistota ovocem boje ustavičného	68
29. Čistota ovocem velikomyslného sebezapření	72
30. Čistota zřídlem pokoje oblažujícího	74
31. Čistota zřídlem svaté veselosti	76
32. Čistota zřídlem mnohého požehnání časného	79
33. Čistota zřídlem duševní svěžesti a síly	81
34. Čistota zřídlem spasitelného vlivu na jiné	84
35. Čistota zřídlem správného rozhodnutí o budoucnosti	87
36. Čistota zřídlem útěšných vzpomínek v pozdějším věku . . .	90
37. Čistota zvláštní úlevou v hodině smrti	93
38. Čistota zřídlem zvláštního oslavení v království nebeském . .	95
Modlitba o dar čistoty	98
Modlitba k sv. Josefovi	98
Povzdech k P. Marii	99
Modlitba k sv. Janu, miláčku Páně	99

Duch svatého Františka. Modlitební knížka pro údy
III. řádu svatého Františka.

Stran 441. Cena 3/K.

Roku 1902. vyšlo:

Volba stavu ve světle víry a rozumu.

Aforismy, úvahy a rady mládeži. Sepsal Adolf Doss. Přeložil
Alfons Žák. Stran 107. Cena 60 hal.

Duch etihod. sluhy Božího Jana Křtitele

Marie Vianney-e, faráře v Arsu, v jeho katechesi,
kázáních a životě. -- Napsal A.
Mondin. — Stran 203. — Cena 1 K.

Pohledy do života bohoslovců a kněží.

Aforismy, které napsal Dr. František X. Novák, C. SS. R.
Stran 422. Cena 2 K 40 h.

Roku 1903. vyšlo:

Nejsvětější Svátost oltářní. I. Skutečná přítomnost.

Dle spisu P. Eymarda
vzdělal V. Pokorný, kaplan v Liblicích. — Stran 164. —
Cena 86 hal.

Budova katolické církve. Napsal P. Ond. Hamerle.

Přeložil Štěpán Fischer,
c. k. rada zemského soudu. — Stran 320. — Cena 1 K 54 h.

Roku 1900. vyšlo:

P. Jana Roothana Návod k rozjímání.

Z latiny přeložil a poznámkami opatřil Th. Dr. Ant. Kubíček. Stran 75. Cena 40 hal.

Základové víry. Čtvero přednášek Jindřicha Eduarda Manninga, kardinala-arcibiskupa Westminsterského. Z angličtiny přeložil býv. kooperátor na Hutisku † P. Tomáš Mlěoch. Stran 76. Cena 40 hal.

Sv. Antonín Paduanský. Životopisný náčrtek. Všem ctitelům svatého »Divotvůrce Paduanského« sepsal a věnuje P. Bonaventura J. Wilhelm, kněz řádu sv. Františka. Stran 225. Cena 1 K 30 h.

Ctih. Tomáše Kemp. Zlatá kniha o následování Krista. Z latiny nově přel. J. Vejchodský, farář. Stran 517. Cena 1 K 40 hal.

Kl. Arviseneta Navedení jiných k pravé moudrosti. Z latinského v českém jazyku podává P. Method Vojáček. Cena 60 hal.

Roku 1901. vyšlo:

Jesuité na Rusi 1805-1816. P. Marek Folloppe, kněz Tovaryšstva Ježíšova. Vydal jazykem francouzským P. Jan Xaver Gagarin T. J. Přel. A. Rejzek. Cena 70 h.

Řeči besední Tomáše ze Štítného. Z rukopisu Budyšínského k vydání upravil František Stejskal, kooperátor na Král. Vinohradech. Stran 284. Cena 1 K 60 h.